

TVORNICA CEMENTA KAKANJ D.D. I OVISNA DRUŠTVA

Financijska izvješća na dan 31. prosinca 2017. godine
zajedno s izvješćem neovisnog revizora

Sadržaj

	<i>Stranica</i>
Profil Društva	1
Odgovornost za financijska izvješća	4
Izvješće neovisnog revizora	5
Konsolidirano izvješće o sveobuhvatnoj dobiti Grupe Tvornica cementa Kakanj d.d.	9
Izvješće o sveobuhvatnoj dobiti Društva Tvornica cementa Kakanj d.d.	10
Konsolidirano izvješće o financijskom položaju Grupe Tvornica cementa Kakanj d.d.	11
Izvješće o financijskom položaju Društva Tvornica cementa Kakanj d.d.	13
Konsolidirano izvješće o novčanim tijekovima Grupe Tvornica cementa Kakanj d.d.	15
Izvješće o novčanim tijekovima Društva Tvornica cementa Kakanj d.d.	16
Konsolidirano izvješće o promjenama kapitala Grupe Tvornica cementa Kakanj d.d.	17
Izvješće o promjenama kapitala Društva Tvornica cementa Kakanj d.d.	18
Bilješke uz financijska izvješća	19

Profil Društva

Povijest i nastanak

Tvornica cementa Kakanj (dalje: „Društvo”) je dioničko društvo, upisano u sudski registar Kantonalnog suda u Zenici, Bosna i Hercegovina, 18. studenog 1991. godine promjenom statusa iz društvenog poduzeća u dioničko društvo. Do tada, Društvo je postojalo kao dio društva GIK „Hidrogradnja“ Sarajevo. U privatizacijskom postupku 2000. godine HeidelbergCement AG stekao je 51% udjela u vlasništvu. U ožujku 2001. godine dionice su prenesene na HZK Beteiligungesellschaft mbH Heidelberg u Njemačkoj, a tijekom 2003. godine udio je povećan na 73,94%. U srpnju 2006. godine, udio od 73,94% dionica prenesen je od HZK Beteiligungesellschaft mbH u CEEMINVESTMENT Fund. Oba su Društva dio HeidelbergCement Grupe. Nakon navedene transakcije Dunav Drava, koja je u vlasništvu HeidelbergCement AG (50%) i Schwenka (50%), došla je u posjed 85,94% vlasništva Društva.

Na dan 31. prosinca 2017. godine većinski dioničar Tvornice cementa Kakanj je Ceeminvestment, Hertogenbosch, Nizozemska, sa udjelom od 93,27%, a ostali dioničari su PIF-ovi, razni investicijski fondovi i fizičke osobe.

Krajnji vlasnici društva su Heidelberg Cement AG i SCHWENK AG.

Djelatnosti društva

Glavne djelatnosti Društva su navedene ispod:

- Proizvodnja cementa
- Vađenje ukrasnog kamena i kamena za gradnju, vapnenca, gipsa, krede i škriljevca
- Proizvodnja proizvoda od betona za građevinske svrhe
- Proizvodnja proizvoda od gipsa za građevinske svrhe
- Proizvodnja gotove betonske smjese
- Proizvodnja maltera
- Proizvodnja građevinske stolarije i elemenata
- Proizvodnja vlaknastih zacementiranih proizvoda
- Proizvodnja ostalih proizvoda od betona, cementa, gipsa i vještačkog kamena
- Trgovina na veliko ostacima i otpacima
- Djelatnosti pakiranja
- Ostale poslovne pomoćne uslužne djelatnosti

Na dan 31. prosinca 2017. godine Društvo je imalo 204 zaposlenika dok je Grupa imala 285 zaposlenika (na dan 31. prosinca 2016; Društvo 196, Grupa 278).

Profil Društva (nastavak)

Financijski pregled i strategija

Kako bi osiguralo uspješni put u budućnost, Društvo se usredotočilo na sljedeće strategijske ciljeve:

- Povećanje tržišnog učešća i zadržavanje vodeće pozicije na domaćem tržištu
- Nadogradnja i podizanje nivoa usluga u skladu sa potrebama kupaca i zahtjevima tržišta
- Jačanje distributivnih kanala prodaje
- Otvaranje novih tržišta u široj regiji
- Konstantno održavanje kvaliteta proizvoda i usluga u skladu sa zahtjevima propisanim normama i standardima
- Inovacije u proizvodnji cementa uvođenjem novih vrsta cementa kao odgovor na zahtjeve tržišta
- Podizanje kompletne tehnologije proizvodnje cementa na viši nivo u skladu sa zahtjevima evropskih standarda
- Primjena poslovanja na principima održivog razvoja kao temeljne odrednice razvoja Društva
- Zaštita životne sredine u skladu sa zahtjevima standarda ISO 14001:2004
- Zdravlje i sigurnost u skladu sa zahtjevima standarda OHSAS 18001:2007
- Uvođenje BL AGG
- Integracija RMX aktivnosti i distribucije cementa u Hrvatskoj s ciljem povećanja izvoza na hrvatsko tržište
- Konstantni rast , razvoj i povećanje poslovnih prihoda kao i povrat na uloženi kapital dioničara

Članovi Uprave su:

Ime:	Položaj:	Od:	Angažman istječe:
Branimir Muidža	Direktor Društva	16. svibnja 2014. godine	16. svibnja 2018. godine
Zehra Obralića	Izvršni direktor za ekonomske i financijske poslove	16. svibnja 2014. godine	16. svibnja 2018. godine
Izudin Neimarlića	Izvršni direktor za proizvodnju i tehničke poslove	16. svibnja 2014. godine	16. svibnja 2018. Godine

Članovi Nadzornog odbora su:

Ime:	Položaj:	Od:	Angažman istječe:
Janos Szarkandi	Predsjednik	10. svibnja 2012. godine	10. svibnja 2020. godine
Gerhard Hugo Hirth	Član	10. svibnja 2012. godine	10. svibnja 2020. godine
Albert Scheuer	Član	10. svibnja 2012. godine	10. svibnja 2020. godine

Profil Društva (nastavak)

Članovi Odbora za reviziju su:

Ime:	Položaj:	Od:	Angažman istječe:
Milan Dmitrović	Predsjednik Odbora za reviziju	10. svibnja 2012. godine	10. svibnja 2020. godine
Hajrudin Hadžimehović	Član Odbora za reviziju	10. svibnja 2012. godine	10. svibnja 2020. godine
Dr. Ante Domazet	Član Odbora za reviziju	10. svibnja 2012. godine	10. svibnja 2020. godine

Odgovornost za financijska izvješća

Temeljem Zakona o računovodstvu i reviziji u Federaciji Bosne i Hercegovine (Službene novine Federacije Bosne i Hercegovine broj 32/05), Uprava je dužna osigurati da financijska izvješća za svaku financijsku godinu budu pripremljena u skladu sa računovodstvenim propisima primjenjivim u Federaciji Bosne i Hercegovine („Federacija“). Računovodstveni propisi primjenjivi u Federaciji temelje se na odredbama Zakona o računovodstvu i reviziji prema kojima društva svoja financijska izvješća sastavljaju i objavljuju u skladu s Međunarodnim računovodstvenim standardima („MRS“), njihovim dopunama i tumačenjima, te Međunarodnim standardima financijskog izvještavanja („MSFI“) i njihovim dopunama i tumačenjima koje je izdao Odbor za Međunarodne standarde i koji su prevedeni od strane Saveza računovođa, revizora i financijskih djelatnika u Federaciji. Odluke o objavi standarda broj O-1/2-217 od 13. siječnja 2017. godine i O-1/7-2017 od 24. svibnja 2017. godine su obvezujuće za razdoblja koja počinju od 1 siječnja 2017. godine.

Uprava razumno očekuje da Društvo ima odgovarajuća sredstva za nastavak poslovanja u doglednoj budućnosti. Iz navedenog razloga, Uprava i dalje prihvaća načelo trajnosti poslovanja pri izradi financijskih izvješća.

Pri izradi financijskih izvješća Uprava je odgovorna:

- da se odaberu i potom dosljedno primjenjuju odgovarajuće računovodstvene politike;
- da prosudbe i procjene budu razumne i oprezne;
- da se primjenjuju važeći računovodstveni standardi te;
- da se financijska izvješća pripreme po načelu trajnosti poslovanja.

Uprava je odgovorna za vođenje ispravnih računovodstvenih evidencija, koje će u bilo koje doba s prihvatljivom točnošću odražavati financijski položaj Društva, kao i njihovu usklađenost sa Zakonom o računovodstvu i reviziji u Federaciji Bosne i Hercegovine (Službene novine Federacije Bosne i Hercegovine broj 38/09). Uprava je također odgovorna za čuvanje imovine Društva, te stoga i za poduzimanje razumnih mjera radi sprječavanja i otkrivanja pronevjera i ostalih nezakonitosti.

Odobreno i potpisano u ime Uprave:

Direktor

Branimir Muidža

Član Uprave

Zehra Obralića

Tvornica cementa Kakanj d.d.

Selima ef. Merdanovića 146

72 240 Kakanj

Bosna i Hercegovina

Kakanj, 30. siječnja 2018. godine

Izvešće neovisnog revizora

Upravi i Dioničarima Društva i Grupe Tvornica cementa Kakanj d.d.

Mišljenje

Obavili smo reviziju pojedinačnih finansijskih izvještaja Društva Tvornica cementa Kakanj d.d. (Društvo) i konsolidiranih finansijskih izvještaja društva Tvornica cementa Kakanj d.d. i njegovih ovisnih društava (Grupa), koji obuhvaćaju pojedinačni i konsolidirani izvještaj o finansijskom položaju na dan 31. prosinca 2017. godine, pojedinačni i konsolidirani izvještaj o sveobuhvatnoj dobiti, pojedinačni i konsolidirani izvještaj o promjenama kapitala, pojedinačni i konsolidirani izvještaj o novčanom tijeku za tada završenu godinu, te bilješke uz finansijske izvještaje, uključujući i sažetak značajnih računovodstvenih politika.

Prema našem mišljenju, priloženi pojedinačni i konsolidirani finansijski izvještaji istinito i fer prikazuju finansijski položaj Društva i konsolidirani finansijski položaj Grupe na dan 31. prosinca 2017. godine, njihovu finansijsku uspješnost i konsolidiranu finansijsku uspješnost te novčane tijekomove i konsolidirane novčane tijekomove za tada završenu godinu u skladu s Zakonom o računovodstvu i reviziji u Federaciji Bosne i Hercegovine.

Osnova za mišljenje

Obavili smo našu reviziju u skladu sa Međunarodnim revizijskim standardima (MRevS-ima). Naše odgovornosti prema tim standardima su detaljnije opisane u našem izvještaju neovisnog revizora u odjeljku o revizorovim odgovornostima za reviziju pojedinačnih i konsolidiranih finansijskih izvještaja.

Neovisni smo od Društva i od Grupe u skladu s Kodeksom etike za profesionalne računovođe (IESBA Kodeks) i ispunili smo naše ostale etičke odgovornosti u skladu s IESBA Kodeksom.

Vjerujemo da su revizijski dokazi koje smo dobili dostatni i primjereni da osiguraju osnovu za naše mišljenje.

Ključna revizijska pitanja

Ključna revizijska pitanja su ona pitanja koja su bila, po našoj profesionalnoj procjeni, od najveće važnosti za našu reviziju pojedinačnih i konsolidiranih finansijskih izvještaja tekućeg razdoblja. Tim pitanjima smo se bavili u kontekstu naše revizije pojedinačnih i konsolidiranih finansijskih izvještaja kao cjeline i pri formiranju našeg mišljenja o njima, i mi ne dajemo zasebno mišljenje o tim pitanjima. Za svako pitanje u nastavku, opis o tome kako se naša revizija bavila tim pitanjima, pripremljen je u tom kontekstu. Ispunili smo obveze opisane u Odgovornosti revizora za reviziju finansijskih izvještaja, uključujući i povezana pitanja. U skladu s tim, naša revizija uključuje obavljanje postupaka dizajniranih da odgovore na naše procjenu rizika pogrešnog prikaza u pojedinačnim i konsolidiranim finansijskim izvještajima. Rezultati naših revizijskih postupaka, uključujući postupke koji se obavljaju za rješavanje pitanja u nastavku, daju osnovu za izražavanje našeg mišljenja o priloženim pojedinačnim i konsolidiranim finansijskim izvještajima.

Izvešće neovisnog revizora (nastavak)

Ključna revizijska pitanja (nastavak)

Ključno revizijsko pitanje	Kako smo adresirali ključno revizijsko pitanje
<p>Vrednovanje zaliha proizvodnje u tijeku</p> <p>Molimo vidjeti bilješku 2.5 (h) (Računovodstvene politike) i bilješku 16.</p> <p>Kao što je objavljeno u pojedinačnim financijskim izvještajima Društva i konsolidiranim financijskim izvještajima Grupe u bilješci 2.5 (h) zalihe se vrednuju po prosječnoj vrijednosti troška nabave ili po neto nadoknadivoj vrijednosti utvrđenoj na osnovi tržišnih uvjeta na kraju godine umanjenoj za procijenjene troškove završetka zaliha i nužne troškove prodaje, ovisno o tome koja je vrijednost niža.</p> <p>Zalihe proizvodnje u tijeku i poluproizvoda priznaju se po standardnoj cijeni koja odgovara trošku prethodne godine ili planiranoj cijeni, i vrednuju se po trošku. Standardna cijena se utvrđuje na početku godine i koristi se tijekom cijele godine. Razlika između standardne cijene i troška se evidentira na posebnom kontu razlika. Proces proizvodnje sastoji se od brojnih koraka, te se u svakoj fazi proizvodnje priznaju direktni i na temelju mjesečne procjene alociraju indirektni troškovi. Za potrebe izračuna vrijednosti poluproizvoda koristi se stvarno utrošeni rad i materijal.</p> <p>Financijska vrijednost zaliha se računa automatski u sustavu množenjem količina sa standardnim cijenama, koje, kako je objašnjeno iznad, na kraju svakog mjeseca odjel kontrolinga prilagođava stvarnim cijenama. Određivanje vrijednosti zaliha proizvodnje u tijeku temelji se na stupnju dovršenosti proizvoda, te se za izračun ukupne vrijednosti proizvodnje koristi pojedinačni izračun svakog proizvoda.</p> <p>Izračun troškova proizvodnje provodi se u sustavu apsorpcije za izračun troškova. Zalihe proizvodnje u tijeku Društva i Grupe odnose se na mljeveni vapnenac, sirovinsko brašno, klinker i cement u silosima u ukupnom iznosu od 5.577 tisuća konvertibilnih maraka koje su na temelju procjene menadžmenta pozitivno vrijednosno usklađene za 201 tisuću konvertibilnih maraka na dan 31. prosinca 2017. godine, te predstavljaju 47% ukupne vrijednosti zaliha na taj dan.</p> <p>Vrednovanje zaliha proizvodnje u tijeku definirano je kao Ključno revizijsko pitanje zbog značajnih procjena korištenih u vrednovanju ovih zaliha te značajnosti iznosa priznatih u knjigama Društva i Grupe.</p>	<p>Naša se revizija fokusirala na rizik da vrijednost zaliha proizvodnje u tijeku bude precijenjena.</p> <p>Analizirali smo process proizvodnje poluproizvoda, napravili preračun jedinične cijene na uzorku, napravili preračun unaprijed određenih elemenata u SAP-u i preračun korištenih direktnih troškova materijala.</p> <p>Dodatno smo pregledali i analizirali kretanje fiksnih i varijabilnih troškova proizvodnje u 2017. i 2016. godini (ukupni troškovi po toni), napravili usporedbu fiksnih i varijabilnih proizvodnih troškova s iznosima priznatim u glavnoj knjizi, i na uzorku napravili preračun direktnih i indirektnih troškova.</p> <p>Osim toga, razmotrili smo prikladnost i konzistentnost korištenja standardnih cijena te smo testirali napravljene prilagodbe kako bi se dobile realne/ stvarne cijene.</p> <p>Konačno smo razmotrili primjerenost objava u financijskim izvještajima Društva i Grupe o primjeni procjena i prosudbi prilikom određivanja vrijednosti zaliha proizvodnje u tijeku i njihovu refleksiju rizika povezanih s tim vrednovanjem.</p>

Izvešće neovisnog revizora (nastavak)

Odgovornosti uprave i Odbora za reviziju za pojedinačne i konsolidirane finansijske izvještaje

Uprava je odgovorna za sastavljanje pojedinačnih i konsolidiranih finansijskih izvještaja koji daju istinit i fer prikaz u skladu s Zakonom o računovodstvu i reviziji u Federaciji Bosne i Hercegovine i za one interne kontrole za koje uprava odredi da su potrebne za omogućavanje sastavljanja pojedinačnih i konsolidiranih finansijskih izvještaja koji su bez značajnog pogrešnog prikaza uslijed prijevare ili pogreške.

U sastavljanju pojedinačnih i konsolidiranih finansijskih izvještaja, uprava je odgovorna za procjenjivanje sposobnosti Društva i Grupe da nastave s vremenski neograničenim poslovanjem, objavljivanje, ako je primjenjivo, pitanja povezanih s vremenski neograničenim poslovanjem i korištenjem računovodstvene osnove utemeljene na vremenskoj neograničenosti poslovanja, osim ako uprava ili namjerava likvidirati Društvo i Grupu ili prekinuti poslovanje ili nema realne alternative nego da to učini.

Odbor za reviziju je odgovoran za nadziranje procesa finansijskog izvještavanja kojeg su ustanovili Društvo i Grupa.

Odgovornosti revizora za reviziju pojedinačnih i konsolidiranih finansijskih izvještaja

Naši ciljevi su steći razumno uvjerenje o tome jesu li pojedinačni i konsolidirani finansijski izvještaji kao cjelina bez značajnog pogrešnog prikaza uslijed prijevare ili pogreške i izdati izvještaj neovisnog revizora koje uključuje naše mišljenje. Razumno uvjerenje je visoka razina uvjerenja, ali nije garancija da će revizija obavljena u skladu s MRevS-ima uvijek otkriti značajno pogrešno prikazivanje kada ono postoji. Pogrešni prikazi mogu nastati uslijed prijevare ili pogreške i smatraju se značajni ako se razumno može očekivati da, pojedinačno ili skupa, utiču na ekonomske odluke korisnika donijete na osnovi tih pojedinačnih i konsolidiranih finansijskih izvještaja.

Kao sastavni dio revizije u skladu s MRevS-ima, stvaramo profesionalne procjene i održavamo profesionalni skepticizam tokom revizije. Mi također:

- Prepoznavamo i procjenjujemo rizike značajnog pogrešnog prikaza pojedinačnih i konsolidiranih finansijskih izvještaja, zbog prijevare ili pogreške, oblikujemo i obavljamo revizijske postupke kao reakciju na te rizike i pribavljamo revizijske dokaze koji su dostatni i primjereni da osiguraju osnovu za naše mišljenje. Rizik neotkrivanja značajnog pogrešnog prikaza nastalog uslijed prijevare je veći od rizika nastalog uslijed pogreške, jer prijevara može uključiti tajne sporazume, krivotvorenje, namjerno ispuštanje, pogrešno prikazivanje ili zaoblazanje internih kontrola.
- Stičemo razumijevanje internih kontrola relevantnih za reviziju kako bismo oblikovali revizijske postupke koji su primjereni u datim okolnostima, ali ne i za svrhu izražavanja mišljenja o učinkovitosti internih kontrola Društva.
- Ocjenjujemo primjerenost korištenih računovodstvenih politika i razumnost računovodstvenih procjena i povezanih objava koje je napravila uprava.
- Zaključujemo o primjerenosti korištene računovodstvene osnove utemeljene na vremenskoj neograničenosti poslovanja koju koristi uprava i, temeljeno na pribavljenim revizijskim dokazima, zaključujemo o tome postoji li značajna neizvjesnost u vezi s događajima ili okolnostima koji mogu stvarati značajnu sumnju u sposobnost Društva i Grupe da nastave s vremenski neograničenim poslovanjem. Ako zaključimo da postoji značajna neizvjesnost, od nas se zahtijeva da skrenemo pažnju u našem izvještaju neovisnog revizora na povezane objave u pojedinačnim i konsolidiranim finansijskim izvještajima ili, ako takve objave nisu odgovarajuće, da modificiramo naše mišljenje. Naši zaključci se temelje na revizijskim dokazima pribavljenim sve do datuma našeg izvještaja neovisnog revizora. Međutim, budući događaji ili uvjeti mogu uzrokovati da Društvo i Grupa ne budu u mogućnosti nastaviti s vremenski neograničenim poslovanjem.
- Ocjenjujemo cjelokupnu prezentaciju, strukturu i sadržaj pojedinačnih i konsolidiranih finansijskih izvještaja, uključujući i objave, kao i odražavaju li finansijski izvještaji transakcije i događaje na kojima su zasnovani na način kojim se postiže fer prezentacija.
- Pribavljamo dovoljno odgovarajućih revizijskih dokaza u vezi finansijskih informacija od osoba ili poslovnih aktivnosti unutar grupe za izražavanje mišljenja o konsolidovanim finansijskim izvještajima. Mi smo odgovorni za usmjeravanje, nadzor i izvedbu grupne revizije. Jedini smo odgovorni za izražavanje našeg mišljenja.

Izvešće neovisnog revizora (nastavak)

Odgovornosti revizora za reviziju pojedinačnih i konsolidiranih finansijskih izvještaja (nastavak)

Mi komuniciramo s Odborom za reviziju u vezi s, između ostalih pitanja, planiranim djelokrugom i vremenskim rasporedom revizije i važnim revizijskim nalazima, uključujući i u vezi sa značajnim nedostacima u internim kontrolama koji su otkriveni tokom naše revizije.

Mi također dajemo izjavu Odboru za reviziju da smo postupili u skladu s relevantnim etičkim zahtjevima u vezi s neovisnošću i da ćemo komunicirati s njima o svim odnosima i drugim pitanjima za koja se može razumno smatrati da utiču na našu neovisnost, kao i, gdje je primjenjivo, o povezanim zaštitama.

Između pitanja o kojima se komunicira s Odborom za reviziju, mi određujemo ona pitanja koja su od najveće važnosti u reviziji pojedinačnih i konsolidiranih finansijskih izvještaja tekućeg razdoblja i stoga su ključna revizijska pitanja. Mi opisujemo ta pitanja u našem izvještaju neovisnog revizora, osim ako zakon ili regulativa sprječava javno objavljivanje pitanja ili kada odlučimo, u iznimno rijetkim okolnostima, da pitanje ne treba objaviti u našem izvještaju neovisnog revizora jer se razumno može očekivati da bi negativne posljedice objave nadmašile dobrobiti javnog interesa od takve objave.

Angažirani ovlašteni revizor u reviziji koja ima za posljedicu ovo izvješće neovisnog revizora je Adnan Hajdarević.

Zvonimir Madunić, direktor

31. siječnja 2018. godine

Ernst & Young d.o.o. Sarajevo
Fra Anđela Zvizdovića 1
Sarajevo
Bosna i Hercegovina

Adnan Hajdarević, ovlašteni revizor

Konsolidirano Izvješće o sveobuhvatnoj dobiti Grupe Tvornica cementa Kakanj d.d.
 Za godinu koja završava 31. prosinca 2017. godine

	Bilješke	2017 Tisuće KM	2016 Tisuće KM
Prihod od prodaje	3	94.827	83.698
Troškovi prodaje	4	(67.579)	(57.631)
Bruto dobit		27.248	26.067
Ostali operativni prihodi		4	31
Opći i administrativni troškovi	5	(9.443)	(9.196)
Dobit iz poslovnih aktivnosti		17.809	16.902
Ostali prihodi	6	760	1.051
Gubitak s osnove zajedničkog ulaganja	14	(10)	(78)
Ostali rashodi	7	(1.180)	(2.051)
Neto financijski prihodi	8	749	467
Dobit prije oporezivanja		18.128	16.291
Porez na dobit	9	(314)	(287)
Dobit godine		17.814	16.004
Ostala sveobuhvatna dobit			
<i>Ostala sveobuhvatna dobit koja će se reklasificirati u dobit ili gubitak u razdobljima nakon datuma bilance</i>		-	-
Neto ostala sveobuhvatna dobit koja će se reklasificirati u dobit ili gubitak u razdobljima nakon datuma bilance		-	-
<i>Ostala sveobuhvatna dobit koja se neće reklasificirati u dobit ili gubitak u razdobljima nakon datuma bilance</i>		-	-
Neto ostala sveobuhvatna dobit koja se neće reklasificirati u dobit ili gubitak u razdobljima nakon datuma bilance		-	-
Ukupna neto sveobuhvatna dobit razdoblja pripisiva:		17.814	16.004
<i>Dioničarima Grupe</i>		17.814	16.004
<i>Nekontrolirajućim interesima</i>		-	-
<i>Zarada po dionici osnovne i razrijeđene zarade po dionici, za dobit godine pripisivu redovnim dioničarima Društva</i>	10	1,88 KM	1,69 KM

Priložene računovodstvene politike i bilješke sastavni su dio ovih financijskih izvješća. Odobrili i potpisali u ime Grupe Tvornica cementa Kakanj d.d. 30. siječnja 2018. godine:

 Branimir Muldža, predsjednik Uprave

 Zehra Obralića, član Uprave

Izvešće o sveobuhvatnoj dobiti Društva Tvornica cementa Kakanj d.d.

Za godinu koja završava 31. prosinca 2017. godine

	Bilješke	2017 Tisuće KM	2016 Tisuće KM
Prihod od prodaje	3	70.220	62.286
Troškovi prodaje	4	(47.045)	(39.924)
Bruto dobit		23.175	22.362
Ostali operativni prihodi		6	24
Opći i administrativni troškovi	5	(7.131)	(7.129)
Dobit iz poslovnih aktivnosti		16.050	15.257
Ostali prihodi	6	104	307
Ostali rashodi	7	(925)	(1.474)
Prihod od dividendi ovisnog društva		-	3.301
Neto financijski prihodi	8	720	385
Dobit prije oporezivanja		15.949	17.776
Porez na dobit	9	(77)	(93)
Dobit godine		15.872	17.683
Ostala sveobuhvatna dobit			
<i>Ostala sveobuhvatna dobit koja će se reklasificirati u dobit ili gubitak u razdobljima nakon datuma bilance</i>		-	-
Neto ostala sveobuhvatna dobit koja će se reklasificirati u dobit ili gubitak u razdobljima nakon datuma bilance		-	-
<i>Ostala sveobuhvatna dobiti koja se neće reklasificirati u dobit ili gubitak u razdobljima nakon datuma bilance</i>		-	-
Neto ostala sveobuhvatna dobit koja se neće reklasificirati u dobit ili gubitak u razdobljima nakon datuma bilance		-	-
Ukupna neto sveobuhvatna dobit razdoblja pripisiva:		15.872	17.683

Dioničarima Društva

Nekontrolirajućim interesima

Priložene računovodstvene politike i bilješke sastavni su dio ovih financijskih izvješća.

Odobrili i potpisali u ime društva Tvornica cementa Kakanj d.d. 30. siječnja 2018. godine:

Branimir Muidža, Predsjednik Uprave

Zehra Obralića, Član Uprave

Konsolidirano izvješće o financijskom položaju Grupe Tvornica cementa Kakanj d.d.

Na dan 31. prosinca 2017. godine

	Bilješke	31.prosinca 2017. godine Tisuće KM	31. prosinca 2016. godine Tisuće KM
AKTIVA			
Dugotrajna imovina			
Materijalna imovina	11	95.724	99.171
Nematerijalna imovina	12	722	766
Ulaganje u zajedničke pothvate	14	481	491
Ostala financijska imovina	15	769	826
		97.696	101.254
Kratkotrajna imovina			
Zalihe	16	13.060	14.143
Potraživanja od kupaca	17	12.059	9.783
Financijska imovina	18	80	128
Ostala potraživanja		359	304
Novac i novčani ekvivalenti	19	44.805	39.774
		70.363	64.132
UKUPNA AKTIVA		168.059	165.386

Konsolidirano izvješće o financijskom položaju Grupe Tvornica cementa Kakanj d.d.
(nastavak)

Na dan 31. prosinca 2017. godine

PASIVA		31. prosinca 2017. godine Tisuće KM	31. prosinca 2016. godine Tisuće KM
Kapital i rezerve			
Upisani kapital	20	94.765	94.765
Zadržana dobit		10.852	12.403
Zakonske rezerve		26.338	26.338
Revalorizacijske rezerve		413	413
Dobit tekuće godine		17.814	16.004
Ukupno kapital		150.182	149.923
Dugoročne obveze			
Rezerviranja	21	1.604	1.681
		1.604	1.681
Kratkoročne obveze			
Obveze prema dobavljačima	22	13.382	10.759
Ostale obveze	23	2.793	2.837
Rezerviranja za nefakturirane troškove		98	186
		16.273	13.782
UKUPNA PASIVA		168.059	165.386

Priložene računovodstvene politike i bilješke sastavni su dio ovih financijskih izvješća.

Odobrili i potpisali u ime Grupe Tvornica cementa Kakanj d.d. 30. siječnja 2018. godine:

Predsjednik Uprave:

Branimir Muidža

Član Uprave:

Zehra Obralića

Izvešće o finansijskom položaju Društva Tvornica cementa Kakanj d.d.

Na dan 31. prosinca 2017. godine

	Bilješke	31. prosinca 2017. godine Tisuće KM	31. prosinca 2016. godine Tisuće KM
AKTIVA			
Dugotrajna imovina			
Materijalna imovina	11	80.363	83.081
Nematerijalna imovina	12	195	231
Ulaganja u ovisna društva	13	24.448	24.448
Ostala finansijska imovina	15	369	422
		105.375	108.182
Kratkotrajna imovina			
Zalihe	16	11.883	12.998
Potraživanja od kupaca	17	5.550	6.576
Finansijska imovina	18	80	127
Ostala potraživanja		260	166
Novac i novčani ekvivalenti	19	37.336	31.711
		55.109	51.578
UKUPNA AKTIVA		160.484	159.760

Izvešće o financijskom položaju Društva Tvornica cementa Kakanj d.d. (nastavak)

Na dan 31. prosinca 2017. godine

		31. prosinca 2017. godine	31. prosinca 2016. godine
		Tisuće KM	Tisuće KM
PASIVA			
Kapital i rezerve			
Upisani kapital	20	94.765	94.765
Zadržana dobit		10.257	10.200
Zakonske rezerve		26.338	26.338
Dobitak tekuće godine		15.872	17.683
		147.232	148.986
Dugoročne obveze			
Rezerviranja	21	1.576	1.653
		1.576	1.653
Kratkoročne obveze			
Obveze prema dobavljačima	22	9.672	7.040
Ostale obveze	23	1.994	2.069
Rezerviranja za nefakturirane troškove		10	12
		11.676	9.121
UKUPNA PASIVA		160.484	159.760

Priložene računovodstvene politike i bilješke sastavni su dio ovih financijskih izvješća.

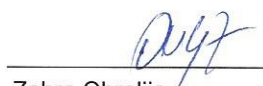
Odobrili i potpisali u ime društva Tvornica cementa Kakanj d.d. 30. siječnja 2018. godine:

Predsjednik Uprave:

Branimir Muidža

Član Uprave

Zehra Obralija

Konsolidirano izvješće o novčanim tijekovima Grupe Tvornica cementa Kakanj d.d.

Za godinu koja je završila 31. prosinca 2017. godine

	2017. godina	2016. godina
	Tisuće KM	Tisuće KM
<i>Novčani tijek iz poslovnih aktivnosti</i>		
Dobit godine	17.814	16.004
<i>Usklađenja:</i>		
Amortizacija	9.663	9.492
Udjel u gubitku ulaganja u zajednički pothvat	10	78
(Povećanje)/smanjenje potraživanja od kupaca i ostalih potraživanja	(2.276)	985
Smanjenje financijske imovine	361	328
Smanjenje zaliha	1.083	93
Povećanje kratkoročnih obveza i rezervacija	2.461	1.285
Neto novčani priljev iz poslovnih aktivnosti	29.116	28.265
<i>Novčani tijek iz investicijskih aktivnosti</i>		
Povećanje dugotrajne materijalne i nematerijalne imovine	(6.224)	(10.431)
Dobit od prodaje dugotrajne imovine	175	1.195
Neto novčani (odljev) iz investicijskih aktivnosti	(6.049)	(9.236)
<i>Novčani tok iz financijskih aktivnosti</i>		
Isplaćene dividende	(18.203)	(13.751)
Neto novčani (odljev) iz financijskih aktivnosti	(18.203)	(13.751)
Neto povećanje novca i novčanih ekvivalenata	4.864	5.278
Tečajne razlike	167	(43)
Novac i novčani ekvivalenti na početku razdoblja (bilješka 19)	39.774	34.509
Novac i novčani ekvivalenti na kraju razdoblja (bilješka 19)	44.805	39.744

Priložene računovodstvene politike i bilješke sastavni su dio ovih financijskih izvješća.

Izvešće o novčanim tijekovima Društva Tvornica cementa Kakanj d.d.

Za godinu koja je završila 31. prosinca 2017. godine

	2017. godina	2016. godina
	Tisuće KM	Tisuće KM
<i>Novčani tijek iz poslovnih aktivnosti</i>		
Dobit godine	15.872	17.683
<i>Usklađenja:</i>		
Amortizacija	7.999	7.896
Prihod od dividendi	-	(3.301)
Smanjenje potraživanja od kupaca i ostalih potraživanja	1.026	1.453
Smanjenje financijske imovine	101	87
Smanjenjezaliha	1.115	250
Povećanje/ (smanjenje) kratkoročnih obveza i rezervacija	2.383	(637)
Neto novčani priljev iz poslovnih aktivnosti	28.496	23.431
<i>Novčani tijek iz investicijskih aktivnosti</i>		
Povećanje dugotrajne materijalne i nematerijalne imovine	(5.267)	(4.450)
Dobit od prodaje dugotrajne imovine	22	117
Neto novčani (odljev)/ priljev iz investicijskih aktivnosti	(5.245)	(4.333)
<i>Novčani tijek iz financijskih aktivnosti</i>		
Primljene dividende	-	3.301
Isplaćene dividende	(17.626)	(13.751)
Neto novčani odljev iz financijskih aktivnosti	(17.626)	(10.450)
Neto povećanje/ (smanjenje) novca i novčanih ekvivalenata	5.625	8.648
Novac i novčani ekvivalenti na početku razdoblja (bilješka 19)	31.711	23.063
Novac i novčani ekvivalenti na kraju razdoblja (bilješka 19)	37.336	31.711

Priložene računovodstvene politike i bilješke sastavni su dio ovih financijskih izvješća.

Konsolidirano izvješće o promjenama kapitala Grupe Tvornica cementa Kakanj d.d.

Za godinu koja je završila 31. prosinca 2017. godine

(Tisuće KM)	Pripisano imateljima kapitala matice					Ukupno kapital pripisan imateljima kapitala matice	Nekontrolirajući interesi	Ukupno kapital
	Upisani kapital	Zadržani dobitak	Zakonske rezerve	Revalorizacijske rezerve	Dobit godine			
Stanje 31. prosinca 2015.	94.765	11.610	26.338	413	14.505	147.631	-	147.631
<i>Raspodjela dobiti 2015.</i>	-	14.505	-	-	(14.505)	-	-	-
<i>Isplata dividendi</i>	-	(13.751)	-	-	-	(13.751)	-	(13.751)
<i>Tečajne razlike</i>	-	39	-	-	-	39	-	39
<i>Ostala sveobuhvatna dobit</i>	-	-	-	-	-	-	-	-
<i>Ukupna sveobuhvatna dobit</i>	-	-	-	-	16.004	16.004	-	16.004
Stanje 31. prosinca 2016.	94.765	12.403	26.338	413	16.004	149.923	-	149.923
<i>Raspodjela dobiti 2016.</i>	-	16.004	-	-	(16.004)	-	-	-
<i>Isplata dividendi</i>	-	(18.203)	-	-	-	(18.203)	-	(18.203)
<i>Tečajne razlike</i>	-	648	-	-	-	648	-	648
<i>Ostala sveobuhvatna dobit</i>	-	-	-	-	-	-	-	-
<i>Ukupna sveobuhvatna dobit</i>	-	-	-	-	17.814	17.814	-	17.814
Stanje 31. prosinca 2017.	94.765	10.852	26.338	413	17.814	150.182	-	150.182

Priložene računovodstvene politike i bilješke sastavni su dio ovih financijskih izvješća.

Izvešće o promjenama kapitala Društva Tvornica cementa Kakanj d.d.

Za godinu koja je završila 31. prosinca 2017. godine

(Tisuće KM)	Pripisano imateljima kapitala matice				Ukupno kapital pripisan imateljima kapitala matice	Nekontrolirajući interesi	Ukupno kapital
	Upisani kapital	Zadržani dobitak	Zakonske rezerve	Dobit godine			
Stanje 31. prosinca 2015.	94.765	10.200	26.338	13.751	145.054	-	145.054
<i>Raspodjela dobiti 2015.</i>	-	13.751	-	(13.751)	-	-	-
<i>Isplata dividendi</i>	-	(13.751)	-	-	(13.751)	-	(13.751)
<i>Ostala sveobuhvatna dobit</i>	-	-	-	-	-	-	-
<i>Ukupna sveobuhvatna dobit</i>	-	-	-	17.683	17.683	-	17.683
Stanje 31. prosinca 2016.	94.765	10.200	26.338	17.683	148.986	-	148.986
<i>Raspodjela dobiti 2016.</i>	-	17.683	-	(17.683)	-	-	-
<i>Isplata dividendi</i>	-	(17.626)	-	-	(17.626)	-	(17.626)
<i>Ostala sveobuhvatna dobit</i>	-	-	-	-	-	-	-
<i>Ukupna sveobuhvatna dobit</i>	-	-	-	15.872	15.872	-	15.872
Stanje 31. prosinca 2017.	94.765	10.257	26.338	15.872	147.232	-	147.232

Priložene računovodstvene politike i bilješke sastavni su dio ovih financijskih izvješća.

1 Korporativne informacije

Financijska izvješća za godinu završenu 31. prosinca 2017. godine odobrena su za objavu u skladu s odlukom Uprave od 30. siječnja 2018. godine. Grupa je osnovana i posluje u Bosni i Hercegovini te se njenim dionicama trguje na burzi. Sjedište je na adresi Selima ef. Merdanovića 146, Kakanj, Bosna i Hercegovina.

2.1 Osnove sastavljanja

Financijska izvješća Društva i konsolidirana financijska izvješća Grupe sastavljena su u skladu s računovodstvenim propisima primjenjivim u Federaciji Bosne i Hercegovine („Federacija“). Računovodstveni propisi primjenjivi u Federaciji temelje se na odredbama Zakona o računovodstvu i reviziji („Zakon“) (Službene novine 83/09). Društva sastavljaju i objavljuju svoja financijska izvješća u skladu s Međunarodnim računovodstvenim standardima („MRS“), njihovim dopunama i tumačenjima („Tumačenja standarda“), te Međunarodnim standardima financijskog izvješćivanja („MSFI“) i njihovim dopunama i tumačenjima („Tumačenja međunarodnih standarda financijskog izvješćivanja“) koje je izdao Odbor za Međunarodne standarde („IASB“ ili „Odbor“), koji su prevedeni i objavljeni od strane Saveza računovođa, revizora i financijskih djelatnika u Federaciji (prema ovlasti Komisije za računovodstvo Bosne i Hercegovine, broj 2-11/06). Odluke o objavi standarda broj O-1/2-2017 od 13. siječnja 2017. godine i O-1/7-2017 od 24. svibnja 2017. godine su obvezujuće za razdoblja koja počinju 1. siječnja 2017. godine. Ove odluke uključuju MRS-ove, MSFI-jeve i tumačenja objavljena od strane Odbora u Plavoj knjizi („Blue book“) (izdanje 2016), poglavlje A i uključuju sve dopune i poboljšanja objavljena u 2016. godini. Svi naknadno objavljeni standardi i novi ili dopunjeni MSFI-jevi i tumačenja objavljena od strane Odbora nakon prosinca 2016. godine nisu prevedeni i objavljeni te stoga nisu primijenjeni u sastavljanju ovih financijskih izvješća. Sukladno tome, financijska izvješća nisu sastavljena u skladu sa svim odredbama MSFI-jeva.

2.2 Osnove računovodstva

Grupa svoje financijske evidencije vodi u službenoj valuti Federacije BiH konvertibilnim markama (KM), u skladu sa Zakonom o računovodstvu i reviziji u Federaciji Bosne i Hercegovine i računovodstvenim principima i praksi koju primjenjuju preduzeća u Federaciji. Financijska izvješća Društva i konsolidirana financijska izvješća Grupe pripremljena su prema načelu povijesnog troška uz iznimke koje dopuštaju primjenjivi MRS-evi i MSFI-jevi. Svi iznosi su zaokruženi na najbližu tisuću (Tisuće KM), osim ako je drugačije navedeno. Tečaj KM u odnosu na EUR je fiksna. Važeći tečaj koji je objavila Centralna banka Bosne i Hercegovine bio je KM 1,955830 za 1 EUR na dan 31. prosinca 2017. i 31. prosinca 2016. godine.

2.3 Osnove konsolidacije

Konsolidirana financijska izvješća uključuju financijska izvješća Društva Tvornica cementa Kakanj d.d. i povezanih društava na dan 31. prosinca svake godine.

Ovisna društva se u potpunosti konsolidiraju počevši od datuma stjecanja, pod kojim se podrazumijeva datum kada Grupa stekne kontrolu te se nastavljaju konsolidirati sve do datuma prestanka takve kontrole. Financijska izvješća ovisnih društava sastavljena su za isto financijsko razdoblje kao i matično društvo koristeći dosljedne računovodstvene politike. Sva stanja, transakcije, prihodi, rashodi te dobiti, gubici i dividende, koji proizlaze iz transakcija unutar Grupe, u potpunosti se eliminiraju.

Bilješke uz financijska izvješća (nastavak)

2.3 Osnove konsolidacije (nastavak)

Konsolidirana financijska izvješća sastavljena su prema načelu povijesnih troškova

Konsolidirana financijska izvješća Grupe prikazana su u konvertibilnim markama koja su funkcionalna valuta Grupe. Svi iznosi objavljeni u konsolidiranim financijskim izvješćima izraženi su u tisućama konvertibilnih maraka ako nije drugačije navedeno.

Konsolidirana financijska izvješća uključuju financijska izvješća društva Tvornica cementa Kakanj d.d. i sljedećih ovisnih društava:

	Zemlja	Vlasnički udjel	
		31. prosinca 2017	31. prosinca 2016
TBG BH d.o.o.	Bosna i Hercegovina	100%	100%
TBG Beton d.o.o.	Republika Hrvatska	100%	100%
Dunav Drava cement d.o.o.	Republika Hrvatska	100%	100%

Tvornica cementa Kakanj indirektno posjeduje 100% udjela u društvu Dunav Drava cement d.o.o. kroz 100% udjel u vlasništvu tog društva koje posjeduje TBG Beton d.o.o.

2.4 Značajne računovodstvene prosudbe i procjene

Pri izradi financijskih izvješća menadžment je koristio određene procjene i pretpostavke koje utječu na objavljene prihode, rashode, imovinu i obveze tijekom i na datum izvješća. Međutim, neizvjesnost vezana uz ove pretpostavke i procjene može rezultirati značajnim izmjenama knjigovodstvene vrijednosti odnosno imovine ili obveza u budućim razdobljima.

Procjene i pretpostavke

Ključne pretpostavke koje se odnose na budućnost i ostali ključni izvori procjena neizvjesnosti na datum izvješća o financijskom položaju koje nose znatan rizik značajnih izmjena knjigovodstvenih vrijednosti imovine i obveza u sljedećoj financijskoj godini navedene su ispod. Grupa je svoje prosudbe i procjene temeljila na činjenicama koje su bile dostupne u trenutku sastavljanja financijskih izvješća. Međutim, postojeće prosudbe i procjene o budućnosti se mogu promijeniti uslijed promjena na tržištu ili okolnosti na koje Grupa nema utjecaja. Takve promjene se odražavaju u prosudbama u trenutku njihova nastajanja.

Rezerviranja za sumnjiva i sporna potraživanja

Društvo redovito prati starosnu strukturu potraživanja od kupaca. Za potraživanja starija od 360 dana se pokreću sudski postupci (mogu i ranije po zahtjevu Direktora ili Rukovodioca prodaje). Po proteku roka od 360 dana vrši se ispravak iznosa potraživanja na individualnoj osnovi. Detalji vezani uz potraživanja od kupaca i ispravak vrijednosti potraživanja prikazani su u bilješci 17.

2.4 Značajne računovodstvene prosudbe i procjene (nastavak)

Procjene i pretpostavke (nastavak)

Umanjenje vrijednosti nefinancijske imovine

Umanjenje vrijednosti postoji kada neto knjigovodstvena vrijednost imovine ili jedinice koja stvara novac premašuje njen nadoknadiivi iznos odnosno njenu fer vrijednost umanjenu za troškove prodaje ili vrijednost u upotrebi ovisno o tome što je veće. Kalkulacija fer vrijednosti umanjene za troškove prodaje temeljena je na raspoloživim podacima iz povezanih prodajnih transakcija po uobičajenim tržišnim uvjetima slične imovine ili vidljivih tržišnih cijena umanjenih za dodatne troškove otuđenja imovine. Kalkulacija vrijednosti u upotrebi temelji se na modelu diskontiranog novčanog tijeka. Novčani tijekovi su izvedeni iz budžeta za sljedećih pet godina. Nadoknadiivi iznos je najosjetljiviji na diskontnu stopu korištenu za model diskontiranog novčanog tijeka kao i na očekivani budući novčani priljev i stopu rasta korištenu za svrhu ekstrapolacije podataka. Knjigovodstvena vrijednost goodwilla na dan 31. prosinca 2017. godine iznosila je 487 tisuća KM (2016. godine je iznosila 487 tisuća KM). Ključne pretpostavke korištene prilikom određivanja nadoknadiive vrijednosti goodwilla su detaljnije objašnjene u bilješci 12.

Rezerviranje za re-kultivaciju

Grupa priznaje rezervaciju za obveze re-kultivacije na temelju ugovora o koncesiji potpisanog između Ministarstva za industriju, energiju i rudarstvo Zeničko-dobojskog kantona i Tvornice cementa Kakanj. U skladu s potpisanim ugovorom o koncesiji, Društvo ima obvezu re-kultivacije u iznosu od 0,2 KM po toni iskopanog vapnenca. Rezerviranje za ovu obvezu se priznaje godišnje na temelju stvarne količine iskopanog vapnenca (bilješka 12) i u skladu s računovodstvenom politikom opisanom u bilješci 2.5 m).

Vrednovanje zaliha proizvodnje u tijeku

Zalihe proizvodnje u tijeku i poluproizvoda priznaju se po standardnoj cijeni koja odgovara trošku prethodne godine ili planiranoj cijeni, i vrednuju se po trošku. Standardna cijena se utvrđuje na početku godine i koristi se tijekom cijele godine. Razlika između standardne cijene i troška se evidentira na posebnom kontu razlika. Proces proizvodnje sastoji se od brojnih koraka, te se u svakoj fazi proizvodnje priznaju direktni i na temelju mjesečne procjene alociraju indirektni troškovi. Za potrebe izračuna vrijednosti poluproizvoda koristi se stvarno utrošeni rad i materijal. Financijska vrijednost zaliha se računa automatski u sustavu množenjem količina sa standardnim cijenama, koje, kako je objašnjeno iznad, na kraju svakog mjeseca odjel kontrolinga prilagođava stvarnim cijenama. Određivanje vrijednosti zaliha proizvodnje u tijeku temelji se na stupnju dovršenosti proizvoda, te se za izračun ukupne vrijednosti proizvodnje koristi pojedinačni izračun svakog proizvoda. Izračun troškova proizvodnje provodi se u sustavu apsorpcije za izračun troškova.

2.5 Sažetak računovodstvenih politika

Primijenjene računovodstvene politike su istovjetne prošlogodišnjim. Do dana objave ovih financijskih izvješća Savez računovođa, revizora i financijskih djelatnika u Federaciji BiH nije preveo i objavio nove standarde niti tumačenja, kao ni nove ili dopunjene MSFI-jeve, koji su objavljeni od strane Odbora nakon listopada 2009. Grupa će razmotriti utjecaj tih novih ili dopunjenih standarda i tumačenja na financijska izvješća nakon njihovog prijevoda i objave od strane Saveza.

a) Poslovna spajanja i goodwill

Poslovna spajanja iskazuju se primjenom metode računovodstva stjecanja. Trošak stjecanja priznaje se kao kumulirana prenesena naknada vrednovana na datum stjecanja, fer vrijednost i iznos bilo kojeg nekontroliranog interesa kod društva koje stječe. Za svako poslovno spajanje stjecatelj priznaje nekontrolirani interes kod društva koje stječe ili po fer vrijednosti ili po proporcionalnom udjelu prepoznatljive neto imovine društva koje se stječe. Nastali troškovi stjecanja se priznaju kao trošak razdoblja. Kada Grupa stječe poslovanje, procjenjuje financijsku imovinu i obveze po prikladnoj klasifikaciji u skladu s ugovorenim uvjetima, ekonomskim okolnostima i primjerenim uvjetima na datum stjecanja.

Ukoliko je poslovno spajanje ostvareno u etapama, ranija ulaganja u društvo koje se stječe ponovno se vrednuje po fer vrijednosti na datum stjecanja kroz izvješće o sveobuhvatnoj dobiti. Bilo koja potencijalna naknada koja se treba isplatiti prodavatelju priznaje se po fer vrijednosti na datum stjecanja. Naknadne promjene fer vrijednosti potencijalne naknade priznaje se u računu dobiti i gubitka.

Goodwill stečen poslovnim spajanjem početno se mjeri po trošku koji je razlika između troška poslovnog spajanja i učešća Grupe u neto fer vrijednosti prepoznatljive imovine i obveza. Nakon početnog priznavanja, goodwill se mjeri po trošku umanjenom za akumulirane gubitke od umanjenja vrijednosti. Za potrebe testiranja umanjenja vrijednosti, goodwill stečen poslovnim spajanjem se od datuma stjecanja raspoređuje na jedinicu koja stvara novac Grupe, ili grupe jedinica koje stvaraju novac, a za koje se očekuje da će imati koristi od sinergija spajanja, bez obzira jesu li ostala imovina ili obveze Grupe dodijeljene tim jedinicama ili grupama jedinica. Svaka jedinica ili grupa jedinica na koju je goodwill raspoređen predstavlja najnižu razinu unutar Grupe na kojoj se goodwill prati za potrebe internog upravljanja.

Umanjenje se utvrđuje procjenom nadoknadivog iznosa jedinice koja stvara novac (ili grupe jedinica), na koju se goodwill odnosi. Kada je nadoknadiivi iznos jedinice koja stvara novac manji od njene knjigovodstvene vrijednosti, priznaje se gubitak od umanjenja vrijednosti. U slučaju kada goodwill čini dio jedinice koja stvara novac, a dio poslovanja te jedinice se napušta, goodwill povezan s tim dijelom poslovanja se uključuje u knjigovodstvenu vrijednost napuštenog poslovanja kada se određuje dobitak ili gubitak od napuštanja poslovanja. Goodwill koji je na ovaj način rashodovan mjeri se na osnovu relativne vrijednosti napuštenog poslovanja i zadržanog dijela jedinice koja stvara novac.

Ulaganja u ovisna društva

Ulaganja u ovisna društva se u pojedinačnim financijskim izvješćima priznaju po trošku stjecanja.

2.5 Sažetak računovodstvenih politika

a) Poslovna spajanja i goodwill (nastavak)

Ulaganja u zajednički pothvat

Grupa ima udio u zajedničkom pothvatu koje je zajednički kontroliran subjekt, a ulagači imaju ugovor kojim se uspostavlja zajednička kontrola nad ekonomskim aktivnostima subjekta. Grupa priznaje svoj udio u zajedničkom pothvatu koristeći metodu udjela. Financijska izvješća zajedničkog pothvata pripremljena su za isto razdoblje kao i financijska izvješća matice. Po potrebi se vrše prilagodbe kako bi se računovodstvene politike uskladile s Grupnim. U financijskim izvješćima Grupe eliminira se udio Grupe u nerealiziranim dobitcima i gubicima iz transakcija između Grupe i njenog zajednički kontroliranog društva. Gubici iz transakcija priznaju se odmah ukoliko je iz gubitka razvidno smanjenje neto utržive vrijednosti kratkotrajne imovine ili gubitak od umanjenja imovine. Ulaganje u zajednički pothvat prestaje se priznavati od datuma kada Grupa prestaje imati zajedničku kontrolu nad zajedničkim pothvatom.

Ulaganja u zajednički pothvat se u pojedinačnim financijskim izvješćima priznaju po trošku umanjenom za potencijalne gubitke vrijednosti.

Transakcije pod zajedničkom kontrolom

Transakcije pod zajedničkom kontrolom se evidentiraju po metodi stjecanja. Imovina društva koje se stječe i pretpostavljene obveze koje se mogu identificirati priznaju se po fer vrijednosti na datum stjecanja. Razlika između fer vrijednosti neto stečene imovine i ukupne isplaćene naknade se priznaje ili kao goodwill (ako je naknada veća od fer vrijednosti neto stečene imovine) ili kao negativni goodwill (ako je fer vrijednost neto stečene imovine veća od plaćene naknade). Goodwill se priznaje u izvješću o financijskom položaju i godišnje testira na umanjenje (bilješka 2.4 I), dok se negativni goodwill priznaje u računu dobiti i gubitka razdoblja u kojem se dogodila transakcija.

b) Strane valute

Pojedinačna i konsolidirana financijska izvješća iskazana su u konvertibilnim markama, koje su funkcionalna i izvještajna valuta Društva. Svaka članica Grupe određuje vlastitu funkcionalnu valutu koja se koristi za iskazivanje stavki u zasebnim financijskim izvješćima svake članice. Poslovne promjene iskazane u stranim valutama evidentiraju se preračunom u funkcionalnu valutu po tečaju važećem na dan transakcije. Monetarna aktiva i pasiva izražena u stranoj valuti preračunata je u funkcionalnu valutu po tečaju važećem na datum bilance. Sve razlike uključuju se u račun dobiti i gubitka. Nemonetarne stavke koje se iskazuju prema povijesnom trošku u stranoj valuti preračunate su po važećem tečaju na datum inicijalne poslovne promjene. Nemonetarne stavke koje se iskazuju prema fer vrijednosti u stranoj valuti preračunate su po važećem tečaju na datum određivanja fer vrijednosti.

2.5 Sažetak računovodstvenih politika (nastavak)

c) Priznavanje prihoda

Prihodi se priznaju kad postoji vjerojatnost da će gospodarske koristi povezane s transakcijom pritijecati u Grupu i Društvo i kad se iznos prihoda može pouzdano mjeriti, neovisno o tome kada će prihodi biti naplaćeni. Prihod od prodaje se priznaje umanjen za poreze i popuste. Grupa je procijenila svoje financijske ugovore po navedenim kriterijima kako bi zaključila ponaša li se kao principal ili kao agent, te je zaključila da se u svim ugovorima ponaša kao principal. Sljedeći posebni kriteriji priznavanja prihoda također moraju biti zadovoljeni:

Prodaja učinaka

Prihod od prodaje proizvoda priznaje se u fakturiranom iznosu umanjenom za poreze u trenutku prijenosa rizika i vlasništva na kupca (obično po dostavi robe) i kada se iznos prihoda može pouzdano izmjeriti.

Prihodi od kamata

Prihodi od kamata priznaju se na vremenski razmjernoj osnovi (koristeći ugovorenu kamatnu stopu).

d) Dugotrajna materijalna imovina

Materijalna imovina nabavljena nakon 1998. godine vodi se po nabavnoj vrijednosti, izuzevši trošak tekućeg održavanja, umanjenoj za akumuliranu amortizaciju i akumulirano umanjenje vrijednosti.

Dugotrajna materijalna imovina bila je predmet revalorizacije u periodu od 1992. do 1998. godine u skladu sa metodologijom za revalorizaciju i stopama propisanim od strane Vlade Bosne i Hercegovine zbog hiperinflacije. Zadnja revalorizacija materijalne i nematerijalne imovine je izvršena 1998. godine. U skladu sa Zakonom o privatizaciji sva revalorizacijska rezerva je uključena u temeljni kapital Društva.

Amortizacija se obračunava pravocrtno sukladno korisnom vijeku trajanja imovine. Korištene stope amortizacije potpadaju u sljedeće stope:

<i>Vrsta imovine</i>	<i>Stopa</i>
Građevinski objekti	2,5 - 10%
Infrastrukturni objekti	4 do 10%
Oprema za proizvodnju cementa	5 do 10%
Rezervni dijelovi	20%
Vozila	10 do 20%
Postrojenja i oprema	10 do 20%
Informatička oprema	20 do 33,30%

Knjigovodstvena vrijednost postrojenja i opreme se provjerava zbog mogućnosti umanjenja vrijednosti imovine kad događaji ili promijenjene okolnosti ukazuju da knjigovodstvena vrijednost imovine možda nije nadoknativa.

2.5 Sažetak računovodstvenih politika (nastavak)

d) Dugotrajna materijalna imovina (nastavak)

Knjigovodstveni iznos pojedine nekretnine, postrojenja ili opreme se prestaje priznavati u trenutku otuđivanja, ili kada se buduće ekonomske koristi ne očekuju od njegove upotrebe ili otuđenja. Dobitke ili gubitke proizašle od prestanka priznavanja nekretnina, postrojenja i opreme uključuju se u dobit ili gubitak u godini kada je prestalo njihovo priznavanje.

Rezidualne vrijednosti imovine, korisni vijek trajanja imovine i metode se provjeravaju i prilagođavaju, po potrebi, na kraju svake financijske godine. Nakon svake veće inspekcije, trošak inspekcije priznaje se u knjigovodstvenoj vrijednosti postrojenja i opreme kao zamjena ako su zadovoljeni kriteriji priznavanja. Eventualna neto knjigovodstvena vrijednost prošle inspekcije priznaje se u trenutku nove inspekcije u računu dobiti i gubitka.

e) Dugotrajna nematerijalna imovina

Dugotrajna nematerijalna imovina se početno priznaje po trošku nabave. Nakon početnog priznavanja, nematerijalna imovina se iskazuje po trošku nabave umanjenom za akumuliranu amortizaciju i eventualni gubitak od umanjenja vrijednosti. Koristan vijek upotrebe nematerijalne imovine procjenjuje se kao ograničen ili neograničen. Nematerijalna imovina s ograničenim korisnim vijekom upotrebe se amortizira kroz vijek ekonomske korisnosti, a umanjenje njezine vrijednosti se procjenjuje u bilo kojem trenutku u kojem postoje naznake da je vrijednost imovine smanjena. Razdoblje i metoda amortizacije nematerijalne imovine s ograničenim korisnim vijekom upotrebe revidira se barem na kraju svake financijske godine. Promjene u očekivanom korisnom vijeku ili u očekivanom obrascu iskorištavanja budućih ekonomskih koristi nematerijalne imovine se prikladno iskazuju putem promjene razdoblja ili metode amortizacije, te se tretiraju kao promjene računovodstvenih procjena. Trošak amortizacije nematerijalne imovine s ograničenim vijekom trajanja priznaje se kao rashod u računu dobiti i gubitka u skladu sa funkcijom nematerijalne imovine.

Amortizacijske stope za dugotrajnu nematerijalnu imovinu s ograničenim vijekom trajanja su kako slijedi:

<i>Vrsta imovine</i>	<i>Stopa</i>
Koncesije	3,33%
Licence	20%
Softver	20%

f) Troškovi posudbe

Troškovi posudbe koji se mogu izravno pripisati stjecanju, izgradnji ili proizvodnji imovine za čije je stavljanje u upotrebu potrebno duže vremensko razdoblje, kapitaliziraju se kao dio troška te imovine. Svi ostali troškovi posudbe priznaju se u računu dobiti i gubitka u razdoblju kada su nastali. Troškovi posudbi, uključuju kamate i ostale troškove koji nastaju u svezi uzimanja kredita

2.5 Sažetak računovodstvenih politika (nastavak)

g) Zajmovi i potraživanja

Zajmovi i potraživanja su izvorna financijska imovina sa fiksnim ili odredivim otplaćivanjem koja ne kotira na aktivnom tržištu. Takva imovina se vodi po amortiziranom trošku koristeći metodu efektivne kamatne stope. Dobici i gubici se priznaju u računu dobitka i gubitka kada se zajmovi i potraživanja rashoduju ili kada im se umanju vrijednost, kao i kroz proces amortizacije.

h) Zalihe

Zalihe se iskazuju po prosječnoj vrijednosti troška nabave ili po neto nadoknadivoj vrijednosti utvrđenoj na osnovi tržišnih uvjeta na kraju godine umanjenoj za procijenjene troškove završetka zaliha i nužne troškove prodaje, ovisno o tome koja je vrijednost niža. Vrijednost proizvodnje uključuje vrijednost sirovina i energije, amortizaciju, vrijednost utrošenog rada, te direktne i indirektno proizvodne troškove na osnovi normalnog instaliranog kapaciteta isključujući troškove posudbe. Sirovine se iskazuju po prosječnoj ponderiranoj vrijednosti.

Zalihe proizvodnje u tijeku i poluproizvoda priznaju se po standardnoj cijeni koja odgovara trošku prethodne godine ili planiranoj cijeni, i vrednuju se po trošku. Standardna cijena se utvrđuje na početku godine i koristi se tijekom cijele godine. Razlika između standardne cijene i troška se evidentira na posebnom kontu razlika. Proces proizvodnje sastoji se od brojnih koraka, te se u svakoj fazi proizvodnje priznaju direktni i na temelju mjesečne procjene alociraju indirektni troškovi. Za potrebe izračuna vrijednosti poluproizvoda koristi se stvarno utrošeni rad i materijal. Financijska vrijednost zaliha se računa automatski u sustavu množenjem količina sa standardnim cijenama, koje, kako je objašnjeno iznad, na kraju svakog mjeseca odjel kontrolinga prilagođava stvarnim cijenama. Određivanje vrijednosti zaliha proizvodnje u tijeku temelji se na stupnju dovršenosti proizvoda, te se za izračun ukupne vrijednosti proizvodnje koristi pojedinačni izračun svakog proizvoda. Izračun troškova proizvodnje provodi se u sustavu apsorpcije za izračun troškova. Zalihe proizvodnje u tijeku Grupe odnose se na mljeveni vapnenac, sirovinsko brašno klinker i cement u silosima.

Zastarjele zalihe i zalihe s usporenim obrtajem svedene su na nadoknadivu vrijednost korištenjem vrijednosnog usklađenja zaliha.

Vrijednosno usklađivanje zaliha radi se na osnovi kretanja materijala. Dva tipa kretanja su relevantna - primici (ulazi materijala) i potrošnja (izlazi materijala). Starosna struktura se utvrđuje FIFO metodom (prva ulazna je prva izlazna) Društvo koristi slijedeće postotke za vrijednosno usklađivanje zaliha:

<i>Zadnje izdavanje/primitak prije</i>	<i>Smanjenje vrijednosti</i>
1. godine	30%
2. godine	30%
3. godine	60%
4. godine	60%
5. godine	60%
6. godine	90%

2.5 Sažetak računovodstvenih politika (nastavak)

i) Potraživanja od kupaca

Potraživanja su iskazana prema fer vrijednosti dane naknade i knjiže se po amortiziranom trošku, nakon ispravka za umanjenje vrijednosti.

j) Novac i novčani ekvivalenti

Gotovina i novčani ekvivalenti u bilanci se sastoje od sredstava na računima u bankama i u blagajni te kratkoročnih depozita sa izvornim dospeljem od tri mjeseca ili manje.

k) Fer vrijednost financijskih instrumenata

Fer vrijednost financijskih instrumenata kojima se trguje na aktivnom tržištu se na svaki datum bilance određuje u skladu s kotiranim tržišnom cijenom, bez oduzimanja troškova transakcije. Fer vrijednost financijskih instrumenata kojima se ne trguje na aktivnom tržištu određuje se korištenjem prikladnih tehnika vrednovanja. Takve tehnike mogu uključivati:

- Korištenje nedavnih transakcija pod tržišnim uvjetima
- Referencu na aktualnu fer vrijednost drugog instrumenta koji je suštinski isti
- Analizu diskontiranih novčanih tijekova ili druge modele vrednovanja

l) Umanjenje vrijednosti nefinancijske imovine

Na svaki datum bilance Grupa procjenjuje postoje li indikatori umanjenja vrijednosti imovine. Ako postoje indikatori umanjenja, ili ako je potrebno napraviti godišnji test umanjenja imovine, Grupa procjenjuje njenu nadoknadivu vrijednost. Nadoknadiva vrijednost predstavlja veći iznos između fer vrijednosti imovine ili jedinice koja stvara novac umanjene za troškove prodaje i njene vrijednosti u upotrebi, te se određuje za svaku pojedinu imovinu, osim u slučaju kada imovina ne generira novčane tokove koji su u velikoj mjeri neovisni od novčanih tokova druge imovine ili grupe imovine. Kada je knjigovodstvena vrijednost imovine ili jedinice koja stvara novac veća od njene nadoknadive vrijednosti, vrijednost imovine se umanjuje do nadoknadive vrijednosti. Prilikom određivanja vrijednosti u upotrebi, procijenjeni novčani tokovi se diskontiraju na sadašnju vrijednost primjenom diskontne stope prije poreza koja odražava tekuće tržišne procjene vremenske vrijednosti novca i rizike specifične za tu imovinu. Prilikom određivanja fer vrijednosti umanjene za troškove prodaje, u obzir se uzimaju informacije o aktualnim tržišnim transakcijama, ako su dostupne. Ako se takve transakcije ne mogu identificirati, koristi se prikladan model vrednovanja. Ovi izračuni su potvrđeni drugim vrednovanjima, kotiranim tržišnim cijenama za ovisna društva čijim se dionicama trguje ili drugim dostupnim indikatorima fer vrijednosti.

Grupa temelji svoje izračune umanjenja vrijednosti na detaljnim budžetima i procjenama, koji su pripremljeni posebno za svaku jedinicu koja stvara novac na koju je alocirana pojedinačna imovina. Ovi budžeti i procjene obično pokrivaju razdoblje od pet godina. Za duža razdoblja se računa dugoročna stopa rasta koja se primjenjuje u procjene budućih novčanih tokova nakon treće godine.

Gubici od umanjenja vrijednosti imovine, osim goodwill-a, uključujući umanjenje zaliha, priznaju se u računu dobiti i gubitka u troškovnim kategorijama sukladno funkciji imovine čija je vrijednost umanjena.

2.5 Sažetak računovodstvenih politika (nastavak)

I) Umanjenje vrijednosti nefinancijske imovine (nastavak)

Na kraju svakog izvještajnog razdoblja se za svu imovinu, osim goodwill-a, procjenjuje postojanje indikatora da prethodno priznati gubici od umanjenja vrijednosti više ne postoje ili da su se smanjili. Ako takvi indikatori postoje, Grupa procjenjuje nadoknadivu vrijednost imovine ili jedinice koja stvara novac. Prethodno priznati gubitak od umanjenja vrijednosti se ukida samo u slučaju kad je došlo do promjene u pretpostavkama koje su korištene prilikom određivanja nadoknadive vrijednosti u odnosu na razdoblje u kojem je priznat gubitak od umanjenja. Ukidanje gubitka od umanjenja vrijednosti se može napraviti samo do iznosa kojim knjigovodstvena vrijednost imovine ne prelazi njenu nadoknadivu vrijednost, niti premašuje knjigovodstvenu vrijednost koja bi bila određena, neto od amortizacije, u slučaju da nije bilo priznavanja gubitka od umanjenja vrijednosti u prethodnim godinama. Takvo ukidanje se priznaje u računu dobiti i gubitka osim u slučaju kada je imovina vrednovana po revaloriziranom iznosu kada se ukidanje umanjenja priznaje kao povećanje revalorizacije.

Testiranje umanjenja goodwill-a odvija se pod specifičnim karakteristikama. Goodwill se na umanjenje testira godišnje (na 31. prosinca) i u slučaju kada postoje okolnosti koje ukazuju na potencijalno umanjenje njegove knjigovodstvene vrijednosti. Umanjenje vrijednosti goodwill-a se određuje procjenom nadoknadive vrijednosti svake jedinice koja stvara novac na koju je goodwill alociran. U slučaju kada je nadoknadivi iznos manji od njegove knjigovodstvene vrijednosti priznaje se gubitak od umanjenja vrijednosti. Gubitak od umanjenja vrijednosti goodwill-a se ne može ukinuti u budućim razdobljima.

m) Rezerviranja

Rezerviranja se priznaju kada Grupa ima sadašnju obvezu (zakonsku ili konstruktivnu) kao ishod prošlog događaja, a vjerojatno je da će za podmirenje biti potreban odljev sredstava koja utjelovljuju ekonomske koristi koji je moguće pouzdano procijeniti. Trošak koji se odnosi na eventualno rezerviranje iskazuje se u računu dobiti i gubitka umanjen za eventualne povrate. Ako je učinak vremenske vrijednosti novca materijalan, rezerviranja se diskontiraju koristeći tekuću stopu prije oporezivanja koja, ako je prikladno, odražava rizike specifične za navedenu obvezu.

Rezerviranja za re-kultivaciju

U skladu s odlukom vlade Zeničko-dobojskog kantona, dobivena je koncesija za istraživanje i eksploataciju mineralnih sirovina potrebnih za proizvodnju klinkera, cementa i ostalih materijala za izgradnju na teritoriju općine Kakanj. Ugovor o koncesiji je zaključen između Ministarstva za industriju, energiju i rudarstvo Zeničko-dobojskog kantona kao koncedenta i Tvornice cementa Kakanj kao koncesionara s društvom Heidelberg Cement AG iz Njemačke kao supotpisnikom na dan 12. rujna 2000. godine. Koncesija je odobrena za razdoblje od 30 godina. U skladu s ugovorom, Grupa ima obvezu re-kultivacije u iznosu od 0,2 KM po toni eksploatirane sirovine. Rezervacija se priznaje godišnje na temelju stvarne količine eksploatirane sirovine.

n) Potencijalna sredstva i obveze

Potencijalne obveze se ne iskazuju u financijskim izvješćima. One se objavljuju u bilješkama, osim ako postoji razumna vjerojatnost odljeva sredstava. Potencijalna sredstva se ne priznaju u financijskim izvješćima, već se prikazuju u bilješki ako je vjerojatan priljev ekonomskih koristi.

2.5 Sažetak računovodstvenih politika (nastavak)

o) Primanja zaposlenih

Primanja zaposlenih obuhvaćaju primanja zaposlenih kao što su nadnice, plaće, porezi i doprinosi na plaće, naknade za korištenje godišnjeg odmora i naknade za vrijeme bolovanja, otpremnine pri sporazumnom raskidu radnog odnosa, naknade za topli obrok i dodatne naknade za godišnji odmor te se priznaju kao rashod u razdoblju u kojem su nastala.

Otpremnine radnicima pri odlasku u mirovinu su definirane internim aktom u visini tri prosječne plaće Federacije ili radnika, u ovisnosti o tome što je povoljnije za zaposlenika. Ova naknada ne podliježe obračunu poreza i doprinosa. Otpremnine radnicima pri odlasku u mirovinu se priznaju u računu dobitka i gubitka prema planu definiranih primanja koja su zaposleni zaradili u tekućem i ranijim razdobljima.

p) Financijski najam

Društvo evidentira financijske najmove kao imovinu i obveze u bilanci kada počne najam po vrijednosti koja je na početku financijskog najma jednaka fer vrijednosti imovine na koju se najam odnosi ili, ako je manja, po sadašnjoj vrijednosti minimalnih otplata najma. Pri izračunavanju sadašnje vrijednosti minimalnih otplata najma, diskontni faktor koji se koristi jednak je kamatnoj stopi uključenoj u najam, a ako se ta stopa ne može odrediti, koristi se prosječna tržišna kamatna stopa. Otplate financijskog najma se raspoređuju u financijske troškove i smanjuju ugovorne obveze. Politika amortizacije za unajmljena sredstva koja je moguće amortizirati je jednaka politici amortizacije imovine u vlasništvu Društva.

r) Operativni najam

Otplate operativnog najma se evidentiraju kao trošak po linearnoj metodi tijekom trajanja ugovora o najmu, čak i kada nisu plaćeni po toj osnovi.

s) Porezi

Oporezivanje se provodi u skladu s poreznim propisima Federacije Bosne i Hercegovine a za poslovne jedinice u Republici Srpskoj u skladu propisima tog entiteta. Stopa poreza na dobit u oba entiteta je 10%. Propisi Federacije Bosne i Hercegovine daju mogućnost poreznog oslobođanja po osnovu investiranja u razdoblju od 5 godina.

U Bosni i Hercegovini ne postoji formalan postupak za utvrđivanje konačnog iznosa poreza prilikom podnošenja poreznih prijava. Porezna obveza podliježe kontroli odgovarajućih poreznih organa u toku slijedećih pet godina.

Prema Međunarodnom računovodstvenom standardu 12 „Porez na dobit“ odgođeni porez na dobit se priznaje po metodi obveze i odražava sve značajne privremene razlike između vrijednosti imovine i obveza u poreznoj bilanci i iskazanih stanja u financijskim izvješćima. Budući da ne postoje značajne vremenske razlike odgođeni porez nije bilo potrebno iskazati u financijskim izvješćima.

2.5 Sažetak računovodstvenih politika (nastavak)

t) Događaji nakon datuma bilance

Događaji nakon kraja financijske godine koji pružaju dodatne informacije o položaju Grupe i Društva na datum bilance (događaji koji zahtijevaju usklađenje) iskazuju se u financijskim izvješćima. Događaji nastali nakon datuma bilance koji ne zahtijevaju usklađenje objavljuju se u bilješkama kada su značajni.

u) Usvajanje novih i izmijenjenih Međunarodnih standarda financijskog izvještavanja i tumačenja

Standardi i tumačenja na snazi u tekućem periodu

Sljedeći novi standardi i izmijenjeni i dopunjeni postojeći standardi izdani od strane Međunarodnog odbora za računovodstvene standarde i tumačenja koje izdaje Odbor za tumačenje međunarodnog financijskog izvještavanja i koji su na snazi u tekućem razdoblju:

- **Izmjene MRS 7: Izvještaj o novčanim tokovima:** Izmjene zahtijevaju od subjekta da objavi izmjene svojih obveza koje proizlaze iz financijskih aktivnosti, uključujući promjene koje proizlaze iz novčanih tokova te nenovčanih promjena (kao što su dobiti ili gubici od međunarodne razmjene). Društvo i Grupa nemaju značajne obveze iz financijskih aktivnosti te sukladno tome, ova dopuna nema značajni utjecaj na pojedinačne i konsolidirane financijske izvještaje.
- **Izmjene IAS 12: Porez na dobit: Priznavanje odgođene porezne imovine za nerealizirane gubitke:** Izmjene objašnjavaju da subjekt mora uzeti u obzir zabranjuje li porezni zakon izvore oporezivih dobitaka od kojih može zaračunati odbitke na ukidanje privremenih odbitnih razlika povezanih s nerealiziranim gubicima. Nadalje, izmjene pružaju smjernice na koji način subjekt treba određivati buduće oporezive dobitke i objašnjavaju okolnosti pod kojima oporeziva dobit može sadržavati prodajnu vrijednost pojedine imovine veću nego što je njezina knjigovodstvena vrijednost. Usvajanje ovih promjena nije imalo značajan utjecaj na pojedinačne financijske izvještaje Društva niti konsolidirane izvještaje Grupe.
- **Ciklus godišnjih poboljšanja 2014-2016:** Izmjene MSFI 12: Objavljivanje udjela u drugim subjektima: Objašnjenje djelokruga obveza objavljivanja u MSFI 12. Izmjene pojašnjavaju da se obveze objavljivanja u MSFI 12, osim onih u paragrafima B10-B16, odnose na udio subjekta u podružnici, zajedničkom pothvatu ili partnerstvu (ili udjelu svojih utjecaja u zajedničkom pothvatu ili partnerstvu) koje je klasificirano (ili uključeno u grupu koja je namijenjena) kao namijenjeno prodaji. Usvajanje ovih promjena nije značajno utjecalo na pojedinačne financijske izvještaje Društva niti konsolidirane financijske izvještaje Grupe.
- **MSFI 14 Regulatorni računi:** izdan je u siječnju 2014. godine (primjenjuje se na periode koji počinju na ili nakon 1. siječnja 2016. godine). Ovaj standard nije primjenjiv za Društvo i Grupu.
- **Izmjene MSFI-ja 10 i MRS-a 28 Udjeli u pridruženim poduzećima i zajedničkim pothvatima:** Izmjene adresiraju sukobe između MSFI-ja 10 i MRS-a 28 u nošenju s gubitkom kontrole nad podružnicom koja je prodana ili je dio pridruženog poduzeća ili zajedničkog pothvata. Kako je definirano prema MSFI 3, izmjene pojašnjavaju da su dobiti ili gubici (kao rezultat prodaje ili imovine koja čini poslovanje) između investitora te pridruženog poduzeća ili zajedničkog pothvata priznati u cijelosti. Međutim, bilo koji dobitak ili gubitak (kao rezultat prodaje ili imovine koja ne čini poslovanje) priznaje se samo u opsegu udjela nepovezanog investitora u poduzeću ili zajedničkom pothvatu. IASB je odgodio datum stupanja navedenih izmjena na neodređeno, ali subjekt koji ranije usvoji izmjene mora ih implementirati prospektivno. Menadžment predviđa da usvajanje izmjena neće imati materijalnog utjecaja na pojedinačne financijske izvještaje Društva i konsolidirane financijske izvještaje Grupe.

Bilješke uz financijska izvješća (nastavak)

2.5 Sažetak računovodstvenih politika (nastavak)

u) Usvajanje novih i izmijenjenih Međunarodnih standarda financijskog izvještavanja i tumačenja (nastavak)

Standardi i tumačenja na snazi u tekućem periodu (nastavak)

- **Ciklus godišnjih poboljšanja 2014.-2016. (izdano u prosincu 2016. godine):** Ova poboljšanja uključuju:
 - *MSFI 1* – Prvotno usvajanje međunarodnih standarda financijskog izvještavanja – Brisanje kratkoročnih izuzeća za subjekte koji prvi puta usvajaju standard - Društvo i Grupa već primjenjuju MSFI, stoga ova izmjena nije primjenjiva na Društvo i Grupu.
 - *MRS 28 Ulaganja u pridružena poduzeća i zajedničke pothvate* – pojašnjenje da je mjerenje ulaganja po fer vrijednosti kroz dobit ili gubitak ulaganje po izboru ulaganja. Grupa ima ulaganje u zajednički pothvat za koje se promjena u fer vrijednosti evidentira kroz račun dobiti i gubitka
 - *Primjena MSFI 9 Financijski instrumenti s MSFI 4 Ugovori o osiguranju – izmjene MSFI 4* - Ove izmjene nisu primjenjive na Društvo i Grupu.
 - *IFRIC Interpretacija 22 Transakcije u stranim valutama i napredna razmatranja* - Interpretacija objašnjava da u određivanju spot tečaja za početno priznavanje povezane imovine, troškova ili dohotka (ili njegova dijela) prestanka priznavanja nemonetarne imovine ili obveza proizašlih iz predujmova. Ukoliko postoji veći broj plaćanja ili predujmova, tada subjekt mora odrediti datum transakcije za svako plaćanje ili predujam. Subjekti mogu primjenjivati izmjene na potpuno retrospektivnoj bazi. Alternativno, subjekt može primijeniti Interpretacije prospektivno za svu imovinu, troškove i dohodak u opsegu koji su početno priznati na ili nakon:
 - (i) Početka izvještajnog razdoblja u kojem subjekt po prvi puta primjenjuje interpretaciju, ili
 - (ii) Početkom prethodnog izvještajnog razdoblja prikazanog kao usporedna informacija u financijskim izvještajima izvještajnog razdoblja u kojem subjekt po prvi puta primjenjuje Interpretaciju

Interpretacija stupa na snagu za godišnja razdoblja koja počinju na ili nakon 1. siječnja 2018. godine. Rana primjena interpretacije je dozvoljena i mora biti objavljena. Međutim, budući da je trenutna praksa Društva i Grupe sukladna s interpretacijom, Društvo i Grupa ne očekuju nikakav utjecaj na svoje pojedinačne i konsolidirane financijske izvještaje.

- *IFRIC Interpretacija 23 Nesigurnosti oko tretmana poreza na dohodak* - Interpretacija se odnosi na računovodstvo poreza na dohodak kada porezni tretman uključuje nesigurnosti koje utječu na primjenu MRS 12 te se ne primjenjuje na poreze i pristojbe izvan opsega MRS 12, niti posebno uključuje zahtjeve vezane uz kamate i kazne povezane s nesigurnim poreznim tretmanima. Uprava predviđa da usvajanje neće imati materijalnog značaja na pojedinačne financijske izvještaje Društva niti konsolidirane financijske izvještaje Grupe.

2.5 Sažetak računovodstvenih politika (nastavak)

u) Usvajanje novih i izmijenjenih Međunarodnih standarda financijskog izvještavanja i tumačenja (nastavak)

Standardi i tumačenja koji još nisu na snazi

Na datum izdavanja ovih financijskih izvještaja ispod navedeni standardi, dopune standard i tumačenja su izdana od strane Odbora ali još nisu na snazi:

- **Prijenos ulaganja u nekretnine - Dopune MRS-a 40:** Dopune pojašnjavaju kada subjekt treba prenijeti imovinu, uključujući imovinu u izgradnji ili pripremi, u ili iz ulaganja u imovinu. Izmjene tvrde da se izmjena uporabe pojavljuje kada imovina zadovoljava ili prestaje zadovoljavati definiciju ulaganja u imovinu te ukoliko za to postoji dokaz. Obična promjena u namjerama Uprave o korištenju imovine ne pruža dovoljan dokaz o promjeni uporabe imovine. Subjekti bi trebali primjenjivati izmjene prospektivno prema promjenama u korištenju koje se javlja nakon početka perioda godišnjeg izvještavanja u kojem subjekt po prvi puta primjenjuje izmjene. Subjekt bi trebao preispitati klasifikaciju imovine koju drži na datum te ukoliko je primjenjivo, reklasificirati imovinu da odražava uvjete koji jesu na datum. Retrospektivna primjena u skladu s MRS 8 je dopuštena samo ukoliko je moguće bez korištenja naknadno stečenih informacija. Primjenjuje se za godišnje periode koji počinju na ili nakon 1. siječnja 2018. godine. Rana primjena primjena je dopuštena i mora biti objavljena. Društvo i Grupa će primijeniti izmjene kada one stupe na snagu. Uprava predviđa kako usvajanje neće imati materijalnog utjecaja na financijske izvještaje Društva niti Grupe.
- **MSFI 2 Klasifikacija i mjerenje Plaćanja temeljenog na dionicama - Izmjene MSFI-ja 2:** IASB je objavio izmjene MSFI-ja 2 Plaćanje temeljeno na dionicama koje adresiraju tri glavna područja: efekte uvjeta stjecanja na novčano mjerenje plaćanja temeljenog na dionicama, klasifikacija plaćanja temeljenog na dionicama sa značajkama neto namire po odbitku poreznih obveza te modifikacija računovodstva gdje prema uvjetima i odredbama plaćanja temeljenog na dionicama mijenja svoju klasifikaciju podmirenog novcem u podmireno glavnicom. Pri usvajanju, subjekti su dužni primijeniti izmjene bez prepravljavanja prethodnih razdoblja, no retrospektivna primjena je dopuštena ukoliko je odabrana za sve tri izmjene te ukoliko se usklade s ostalim kriterijima. Izmjene se primjenjuju na godišnje periode koji počinju na ili nakon 1. siječnja 2018. godine uz dopuštenu raniju primjenu. Društvo i Grupa procjenjuju potencijalni utjecaj izmjena na svoje financijske izvještaje.
- **MSFI 15: Prihodi po ugovorima s kupcima, objavljen u svibnju 2014. uključujući izmjene MSFI-ju 15: objavljene u travnju 2016.** (na snazi za godišnja razdoblja koja započinju na ili nakon 1. siječnja 2018. godine). Prema MSFI-ju 15, prihodi se priznaju u iznosu koji odražava protuuslugu na koju subjekt ima pravo za prijenos dobara ili usluga kupcu. Novi standard o prihodima će zamijeniti sva tekuća priznavanja prihoda prema MSFI. Potpuna ili modificirana retrospektivna primjena je nužna za godišnje periode koji počinju nakon 1. siječnja 2018. Dopušteno je rano usvajanje. Društvo i Grupa planiraju usvojiti novi standard na zahtijevani datum koristeći metodu potpune retrospektive. Tijekom 2017. godine, Društvo i Grupa su proveli preliminarne procjene o efektima prijelaza na MSFI 15. Obzirom da Društvo i Grupa nemaju dugoročne ugovore s kupcima, ne očekuje se da će primjena ovog novog standarda imati značajan utjecaj na financijske izvještaje Društva i Grupe.

2.5 Sažetak računovodstvenih politika (nastavak)

u) Usvajanje novih i izmijenjenih Međunarodnih standarda financijskog izvještavanja i tumačenja (nastavak)

Standardi i tumačenja koji još nisu na snazi (nastavak)

- **MSFI 9: Financijski instrumenti, objavljen u srpnju 2014., finalna verzija koja je zamijenila MRS 39 Financijski instrumenti: Priznavanje i mjerenje (na snazi za godišnja razdoblja koja započinju na ili nakon 1. siječnja 2018).** MSFI 9 spaja sva tri aspekta računovodstva financijskih instrumenata: klasifikacija i mjerenje, umanjenje i hedge računovodstvo. MSFI 9 na snazi je za godišnja razdoblja koja započinju na ili nakon 1. siječnja 2018. uz dopuštenu raniju implementaciju. Izuzev hedge računovodstva, nužna je retroaktivna primjena, dok pružanje usporednih informacija nije obavezno. Za hedge računovodstvo, zahtjevi se generalno primjenjuju prospektivno, uz neke ograničene izuzetke. Društvo i Grupa planira usvojiti novi standard na predviđeni datum te neće prepravljati komparativne informacije. Uprava predviđa da usvajanje neće imati materijalnog utjecaja na pojedinačne financijske izvještaje Društva i konsolidirane financijske izvještaje Grupe.
- **MSFI 16 Najmovi:** objavljen je u siječnju 2016. godine i zamijenjuje MRS 17 Najmovi, IFRIC 4 Određivanje uključuje li sporazum najam, SIC 15 Operativni najam-poticaji i SIC-27 Promjena sadržaja transakcija koje uključuju pravni oblik najma. MSFI 16 postavlja načela priznavanja, mjerenja, prezentiranja i objavljivanja najmova te zahtjeva od najmoprimaca iskazivanje svih najmova pojedinačno u bilanci slično kao i financijski najam prema MRS 17. Standard uključuje dva izuzetka u priznavanju za najmoprimca - najam imovine „male vrijednosti“ (npr. osobna računala) te kratkoročni najam, odnosno najam s periodom od 12 mjeseci ili kraćim. Na datum početka najma, najmoprimac će priznati obveze za najam te imovinu koja predstavlja pravo na korištenje osnovne imovine tijekom perioda najma, odnosno pravo na korištenje imovine. Najmoprimci će biti dužni odvojeno priznavati troškove kamata na obveze za najam te troškove amortizacije prava na korištenje imovine. Najmoprimci će također biti dužni ponovno mjeriti obveze za najam nakon određenih događaja (npr. promjena perioda najma, promjena u budućim uplatama za najam koje su rezultat promjene u indeksu ili stopi korištenoj za utvrđivanje tih uplata). Najmoprimac će generalno priznavati iznos ponovnog mjerenja tih obveza kao prilagodbu na pravo korištenja imovine. Računovodstveni tretman najmodavatelja prema MSFI 16 ostaje nepromijenjen u odnosu na trenutni prema MRS 17. Najmodavac će nastaviti klasificirati sve najmove koristeći ista klasifikacijska načela kao u MRS 17 te će razdvajati dva oblika najma: operativni i financijski najam. MSFI 16 također zahtjeva od najmoprimca i najmodavca opširnije objavljivanje nego prema MRS 17. MSFI 16 je na snazi za godišnja razdoblja koja počinju na ili nakon 1. siječnja 2019. godine. Rana primjena je dopuštena, ali ne prije nego subjekt primijeni MSFI 15. Najmoprimac može izabrati hoće li primijeniti standard koristeći potpuni ili modificirani retrospektivni pristup. Prijelazna odredba standarda dopušta određena olakšanja. U 2018. godini Društvo i Grupa će nastaviti procjenjivati potencijalni efekt MSFI-ja 16 na svoje financijske izvještaje ali se ne očekuje značajan utjecaj primjene ovog standarda na financijske izvještaje obzirom da Društvo i Grupa imaju mali broj najmova

Bilješke uz financijska izvješća (nastavak)

3 Prihodi od prodaje

	Grupa	Grupa	Društvo	Društvo
	2017. godina	2016. godina	2017. godina	2016. godina
	Tisuće KM	Tisuće KM	Tisuće KM	Tisuće KM
Prihodi od prodaje dobara	78.911	71.224	64.197	58.250
Prihod od prodaje roba	11.351	8.554	1.760	358
Prihod od usluga prijevoza	4.565	3.897	4.209	3.605
Prihod od ostalih usluga	-	23	54	73
	94.827	83.698	70.220	62.286

U 2017. godini Društvo je prodalo 486 tisuća tona cementa (u 2016. godini: 433 tisuća tona). Do povećanja volumena prodaje došlo je zbog povećanja potrošnje cementa na domaćem tržištu..

U 2017. godini Grupa je prodala 563 tisuće tona cementa i 218 tisuću kubnih metara betona (u 2016. 496 tisuća tona cementa i 192 kubnih metara betona).

Prihodi od prodaje dobara prema zemljopisnom području

	Grupa	Grupa	Društvo	Društvo
	2017. godina	2016. godina	2017. godina	2016. godina
	Tisuće KM	Tisuće KM	Tisuće KM	Tisuće KM
Prihodi od prodaje na domaćem tržištu	62.553	57.071	56.646	51.451
Prihodi od prodaje na stranom tržištu	16.358	14.153	7.551	6.799
	78.911	71.224	64.197	58.250

Prihodi od prodaje roba prema zemljopisnom području

	Grupa	Grupa	Društvo	Društvo
	2017. godina	2016. godina	2017. godina	2016. godina
	Tisuće KM	Tisuće KM	Tisuće KM	Tisuće KM
Prodaja roba na domaćem tržištu	1.819	671	1.730	358
Prodaja roba na stranom tržištu	9.532	7.883	30	-
	11.351	8.554	1.760	358

Bilješke uz financijska izvješća (nastavak)

3 Prihodi od prodaje (nastavak)

Prihodi od usluga prijevoza prema zemljopisnom području

	Grupa 2017. godina Tisuće KM	Grupa 2016. godina Tisuće KM	Društvo 2017. godina Tisuće KM	Društvo 2016. godina Tisuće KM
Usluge prijevoza na domaćem tržištu	2.914	2.522	1.590	1.415
Usluge prijevoza na stranom tržištu	1.651	1.375	2.619	2.190
	4.565	3.897	4.209	3.605

4 Troškovi prodanih proizvoda

	Grupa 2017. godina Tisuće KM	Grupa 2016. godina Tisuće KM	Društvo 2017. godina Tisuće KM	Društvo 2016. godina Tisuće KM
Trošak energije	15.661	12.619	14.738	11.804
Trošak materijala	12.782	11.735	6.700	6.816
Amortizacija	9.207	9.065	7.683	7.577
Trošak transporta – gotovi proizvodi	9.140	7.503	4.510	3.534
Trošak plaća	7.684	7.615	6.102	6.125
Nabavna vrijednost prodate robe	6.653	4.693	1.616	356
Usluge održavanja	1.579	1.533	1.217	1.267
Promjena u zalihama nedovršene proizvodnje i gotovih proizvoda	1.597	(209)	1.597	(209)
Ostali troškovi	1.048	970	723	680
Usluge transporta	734	717	734	717
Ostale usluge	1.494	1.390	1.425	1.257
	67.579	57.631	47.045	39.924

Bilješke uz financijska izvješća (nastavak)

5 Opći i administrativni troškovi

	Grupa	Grupa	Društvo	Društvo
	2017. godina	2016. godina	2017. godina	2016. godina
	Tisuće KM	Tisuće KM	Tisuće KM	Tisuće KM
Plaće	4.910	4.941	3.566	3.788
Troškovi usluga	1.080	899	838	687
Porezi i članarine udruženjima	855	839	755	741
Amortizacija	454	428	316	318
Marketing	449	512	425	497
Troškovi održavanja	322	171	256	99
Reprezentacija	263	268	211	205
Troškovi goriva i električne energije	198	203	149	165
Troškovi telefona i poštanskih usluga	184	196	96	110
Troškovi najma	183	160	64	23
Troškovi službenih putovanja	162	177	141	167
Materijalni troškovi	137	122	110	92
Bankovne usluge	44	47	28	27
Troškovi osiguranja	9	8	-	-
Ostali troškovi	193	225	176	210
	9.443	9.196	7.131	7.129

6 Ostali prihodi

	Grupa	Grupa	Društvo	Društvo
	2017. godina	2016. godina	2017. godina	2016. godina
	Tisuće KM	Tisuće KM	Tisuće KM	Tisuće KM
Naplaćena otpisana potraživanja	381	261	-	36
Dobici od prodaje stalnih sredstava	177	534	9	85
Prihod iz prijašnjeg razdoblja	88	92	36	48
Prihod od prodaje materijala	50	125	50	125
Ukidanje rezervacija	20	2	-	-
Inventurni viškovi	2	1	2	1
Ostali prihodi	42	36	7	12
	760	1.051	104	307

Bilješke uz financijska izvješća (nastavak)

7 Ostali rashodi

	Grupa 2017. godina Tisuće KM	Grupa 2016. godina Tisuće KM	Društvo 2017. godina Tisuće KM	Društvo 2016. godina Tisuće KM
Ispravak vrijednosti potraživanja	507	922	372	621
Donacije	239	326	216	319
Vrijednosno usklađenje zaliha materijala	143	209	135	202
Manjak materijala	101	152	101	152
Rezerviranja	65	71	65	43
Troškovi prijašnjeg razdoblja	27	34	21	19
Gubici od prodaje materijalne imovine	21	306	5	115
Ostali troškovi	77	31	10	3
	<u>1.180</u>	<u>2.051</u>	<u>925</u>	<u>1.474</u>

8 Neto financijski prihodi

	Grupa 2017. godina Tisuće KM	Grupa 2016. godina Tisuće KM	Društvo 2017. godina Tisuće KM	Društvo 2016. godina Tisuće KM
Prihod od kamata	563	464	538	326
Ispravak vrijednosti financijske imovine	110	57	110	57
Pozitivne tečajne razlike	130	68	124	56
	<u>803</u>	<u>589</u>	<u>772</u>	<u>439</u>
Negativne tečajne razlike	(54)	(55)	(52)	(54)
Zatezna kamata	-	(67)	-	-
	<u>(54)</u>	<u>(122)</u>	<u>(52)</u>	<u>(54)</u>
Neto financijski prihod	<u>749</u>	<u>467</u>	<u>720</u>	<u>385</u>

9 Porez na dobit

Bosna i Hercegovina podijeljena je na dva entiteta, koja imaju različite porezne zakone, Federacija Bosna i Hercegovina (Federacija) i Republika Srpska. Društvo uglavnom posluje u Federaciji, ali isto tako ima poslovnu jedinicu u Republici Srpskoj (Poslovna jedinica Banja Luka).

U oba entiteta stopa poreza na dobit je 10%.

Zakon o porezu na dobit Federacije daje mogućnost potpunog poreznog oslobađanja u roku od 5 godina na bazi investiranja.

Pod "Investiranjem dobiti" predviđene Zakonom podrazumijeva se investiranje u proizvodnju na području Federacije. Porezno oslobađanje postiže se ako, temeljem unaprijed odobrenog plana od strane Skupštine, Društvo investira 20 milijuna KM u periodu od 5 godina (od čega 4 milijuna KM moraju biti investirana u prvoj godini poreznog oslobađanja). Društvo nema obavezu izdvajanja dijela dobiti za investiranje. U periodu poreznog oslobađanja Društvo nema obavezu plaćanja poreznih akontacija tokom godine

U Republici Srpskoj porezna olakšica se može ostvariti samo investiranjem u toku godine i to u proizvodne kapacitete.

Na osnovu Odluke Skupštine Društvo koristi poresko oslobađanje za period 2014. do 2018. godine na bazi investiranja te nema obaveze za porez na dobit u Federaciji. U 2014. godini to jest prvoj godini poreskog oslobađanja Društvo je ispunilo jedan od uslova (investiranje 4 miliona KM).

Ukupna dobit Društva prije oporezivanja u 2017. godini iznosi 18.148 tisuća KM, od čega se na Federaciju odnosi 17.381 tisuća KM, što je oslobođeno plaćanja poreza, a na Republiku Srpsku se odnosi 767 tisuća KM.

Bilješke uz financijska izvješća (nastavak)

9 Porez na dobit (nastavak)

Grupa:

	2017. godina Tisuće KM	2016. godina Tisuće KM
Računovodstvena dobit prije poreza na dobit	18.148	16.291
Porez na dobitak 10%	1.815	1.629
Usklađenje porezne osnovice	99	175
- plaćanja zaposlenicima iznad porezno dopustivih iznosa	3	122
- 70% troškova reprezentacije	31	30
- ostalo	65	23
Porez 10% (Federacija)	1.914	1.804
Umanjenje porezne obveze po osnovi investicija Federacija	(1.677)	(1.588)
Porez na dobit Federacija	237	216
Porez na dobit u Republici Srpskoj	77	93
Ukupna obveza poreza na dobit	314	309
Umanjenje porezne obveze za preneseni porezni gubitak	-	22
Ukupna obveza poreza na dobit	314	287

Bilješke uz financijska izvješća (nastavak)

9 Porez na dobit (nastavak)

Društvo:

	2017. godina Tisuće KM	2016. godina Tisuće KM
Računovodstvena dobit prije poreza na dobit	15.949	17.776
Porez na dobitak 10%	1.595	1.777
Usklađenje porezne osnovice	82	234
- <i>Plaćanja zaposlenicima iznad porezno dopustivih iznosa</i>	-	120
- <i>70% troškova reprezentacije</i>	27	16
- <i>Ostalo</i>	55	98
Porez 10% (Federacija)	1.677	2.011
Umanjenje porezne obveze po osnovu reinvestirane dobiti (Federacija)	(1.677)	(1.588)
Primljene dividende	-	(330)
Porez na dobit Federacija	-	-
Porez na dobit u Republici Srpskoj	77	93
Ukupna obveza poreza na dobit	77	93

10 Zarada po dionici

U svrhu izračunavanja osnovne zarade po dionici, osnovica za izračun je neto konsolidirana dobit nakon oporezivanja. Ukupni broj dionica Društva za razdoblje od 1. siječnja do 31. prosinca 2017. godine bio je 9.476.540 (kao i za razdoblje od 1. siječnja do 31. prosinca 2016. godine). Osnovna zarada po dionici na 31. prosinca 2017. godine iznosi 1,88 KM (u 2016. godini je iznosila 1,69 KM). Nije bilo razrijeđene zarade ponude po dionici.

Bilješke uz financijska izvješća (nastavak)

11 Dugotrajna materijalna imovina

Kretanje materijalne imovine Grupe tijekom 2017. godine bilo je kako slijedi:

	Zemljište Tisuće KM	Građevinski objekti Tisuće KM	Postrojenja i oprema Tisuće KM	Imovina u pripremi Tisuće KM	Ukupno Tisuće KM
Nabavna vrijednost					
Na dan 31. prosinca 2016.	11.619	154.843	170.378	5.311	342.151
Povećanja	-	-	-	6.214	6.214
Prijenos s imovine u pripremi	-	4.173	3.322	(7.495)	-
Tečajne razlike	29	33	210	-	272
Rashodovanje i prodaja	-	(865)	(1.609)	(43)	(2.517)
Na dan 31. prosinca 2017.	<u>11.648</u>	<u>158.184</u>	<u>172.301</u>	<u>3.987</u>	<u>346.120</u>
Akumulirana amortizacija					
Na dan 31. prosinca 2016.	-	107.129	135.851	-	242.980
Trošak amortizacije za godinu	-	4.018	5.592	-	9.610
Tečajne razlike	-	22	129	-	151
Rashodovanje i prodaja	-	(865)	(1.480)	-	(2.345)
Ostalo	-	-	-	-	-
Na dan 31. prosinca 2017.	<u>-</u>	<u>110.304</u>	<u>140.093</u>	<u>-</u>	<u>250.396</u>
Neto knjigovodstvena vrijednost					
Na dan 31. prosinca 2016.	<u>11.619</u>	<u>47.714</u>	<u>34.528</u>	<u>5.311</u>	<u>99.171</u>
Na dan 31. prosinca 2017.	<u>11.648</u>	<u>47.880</u>	<u>32.207</u>	<u>3.987</u>	<u>95.724</u>

Bilješke uz financijska izvješća (nastavak)

11 Dugotrajna materijalna imovina (nastavak)

Kretanje materijalne imovine Grupe tijekom 2016. godine bilo je kako slijedi:

	Zemljište Tisuće KM	Građevinski objekti Tisuće KM	Postrojenj a i oprema Tisuće KM	Imovina u pripremi Tisuće KM	Ukupno Tisuće KM
Nabavna vrijednost					
Na dan 31. prosinca 2015.	10.477	153.509	168.777	4.039	336.802
Povećanja	-	-		10.406	10.406
Prijenos s imovine u pripremi	1.124	1.314	5.811	(8.249)	-
Tečajne razlike	18	20	132	(5)	165
Rashodovanje i prodaja	-	-	(4.342)	(880)	(5.222)
Na dan 31. prosinca 2016.	<u>10.619</u>	<u>154.843</u>	<u>170.378</u>	<u>5.311</u>	<u>342.151</u>
Akumulirana amortizacija					
Na dan 31. prosinca 2015.	-	103.159	134.337	-	237.496
Trošak amortizacije za godinu	-	3.961	5.470	-	9.431
Tečajne razlike	-	11	76	-	87
Rashodovanje i prodaja	-	(2)	(4.032)	-	(4.034)
Ostalo	-	-	-	-	-
Na dan 31. prosinca 2016.	<u>-</u>	<u>107.129</u>	<u>135.851</u>	<u>-</u>	<u>242.980</u>
Neto knjigovodstvena vrijednost					
Na dan 31. prosinca 2015.	<u>10.477</u>	<u>50.350</u>	<u>34.440</u>	<u>4.039</u>	<u>99.306</u>
Na dan 31. prosinca 2016.	<u>11.619</u>	<u>47.714</u>	<u>34.528</u>	<u>5.311</u>	<u>99.171</u>

Bilješke uz financijska izvješća (nastavak)

11 Dugotrajna materijalna imovina (nastavak)

Kretanje materijalne imovine Društva tijekom 2017. godine bilo je kako slijedi:

	Zemljište	Građevinski objekti	Postrojenja i prema	Imovina u	Ukupno
	Tisuće KM	objekti Tisuće KM	prema Tisuće KM	pripremi Tisuće KM	Tisuće KM
Nabavna vrijednost					
Na dan 31. prosinca 2016.	7.448	149.236	145.844	5.242	307.770
Povećanja	-	-	-	5.263	5.263
Prijenos s imovine u pripremi	-	4.150	2.513	(6.663)	-
Rashodovanje i prodaja	-	(865)	(588)	-	(1.453)
Na dan 31. prosinca 2017.	<u>7.448</u>	<u>152.521</u>	<u>147.769</u>	<u>3.842</u>	<u>311.580</u>
Akumulirana amortizacija					
Na dan 31. prosinca 2016.	-	104.458	120.231	-	224.689
Trošak amortizacije za godinu	-	3.747	4.101	-	7.959
Rashodovanje i prodaja	-	-	(3.734)	-	(1.431)
Na dan 31. prosinca 2017.	-	<u>104.458</u>	<u>120.231</u>	-	<u>231.217</u>
Neto knjigovodstvena vrijednost					
Na dan 31. prosinca 2016.	<u>7.448</u>	<u>44.778</u>	<u>25.613</u>	<u>5.242</u>	<u>83.081</u>
Na dan 31. prosinca 2017.	<u>7.448</u>	<u>45.137</u>	<u>23.936</u>	<u>3.842</u>	<u>80.363</u>

Bilješke uz financijska izvješća (nastavak)

11 Dugotrajna materijalna imovina (nastavak)

Kretanje materijalne imovine Društva tijekom 2016. godine bilo je kako slijedi:

	Zemljište	Građevinski objekti	Postrojenja i prema	Imovina u	Ukupno
	Tisuće KM	Tisuće KM	Tisuće KM	pripremi	Tisuće KM
	KM	KM	KM	Tisuće KM	KM
Nabavna vrijednost					
Na dan 31. prosinca 2015.	7.410	148.940	146.838	3.990	307.178
Povećanja	-	-	-	4.443	4.443
Prijenos s imovine u pripremi	38	296	2.857	(3.191)	-
Rashodovanje i prodaja	-	-	(3.851)	-	(3.851)
Na dan 31. prosinca 2016.	<u>7.448</u>	<u>149.236</u>	<u>145.844</u>	<u>5.242</u>	<u>307.770</u>
Akumulirana amortizacija					
Na dan 31. prosinca 2015.	-	100.711	119.864	-	220.575
Trošak amortizacije za godinu	-	3.747	4.101	-	7.848
Rashodovanje i prodaja	-	-	(3.734)	-	(3.734)
Na dan 31. prosinca 2016.	<u>-</u>	<u>104.458</u>	<u>120.231</u>	<u>-</u>	<u>224.689</u>
Neto knjigovodstvena vrijednost					
Na dan 31. prosinca 2015.	<u>7.410</u>	<u>48.229</u>	<u>26.974</u>	<u>3.990</u>	<u>86.603</u>
Na dan 31. prosinca 2016.	<u>7.488</u>	<u>44.778</u>	<u>25.613</u>	<u>5.242</u>	<u>83.081</u>

11 Dugotrajna materijalna imovina (nastavak)

Tvornica cementa Kakanj u vlasništvu ima 185.478 m² zemljišta u Kaknju gdje se nalazi tvornica. Pored toga Društvo posjeduje 27.306 m² zemlje u Sarajevu gdje je smješten terminal za pakiranje i otpremu cementa i 1.146 m² zemlje u Banja Luka gdje je smješten terminal.

Povećanja dugotrajne materijalne imovine u 2017. godini uglavnom se odnose na investicije u dugotrajnu materijalnu imovinu. Najznačajniji projekti u 2017. godini bili su: početak projekta alternativna goriva (ulaganja u 2017 godini 1.324 tisuća KM), početak izgradnja dva nova silosa cementa (ulaganja u 2017 godini 748 tisuća KM), II faza modernizacije laboratorije (ulaganja u 2017 godini 625 tisuća KM), završetak projekta administrativne zgrade (ulaganja u 2017 godini 472 tisuća KM), sistem za centralno podmazivanje mlinova cementa (ulaganja u 2017 godini 249 tisuća KM) i početak projekta modernizacije sistema vodosnadbijevanja (ulaganja u 2017 godini 206 tisuća KM).

Društvo je sukladno računovodstvenim politikama kapitaliziralo nabavljene rezervne dijelove čija je vrijednost veća od 40 tisuća KM. Kapitalizirani rezervni dijelovi se amortiziraju tijekom korisnog vijeka trajanja za koji se procjenjuje da je 5 godina. Vrijednost nabavljenih rezervnih dijelova koji su kapitalizirani u 2017. godini iznosi 351 tisuća KM (u 2016. godini kapitalizirani su rezervni dijelovi u iznosu od 296 tisuće KM). U 2017. godini Društvo je rashodovalo dio opreme ravnih gumenih transporterata sa pogona pakovaone cementa, zatim stare administrativne građevinske objekte te opreme manje nabavne vrijednosti.

Na dan 31. prosinca 2017. godine ugovorene, a nerealizirane obaveze za isporuku materijalne i nematerijalne imovine su iznosile 806 tisuća KM (na dan 31. prosinca 2016. godine ugovorene, a nerealiziranih obaveza za isporuku materijalne i nematerijalne imovine su iznosile 766 tisuća KM).

Bilješke uz financijska izvješća (nastavak)

12 Dugotrajna nematerijalna imovina

Kretanje nematerijalne imovine u Grupi tijekom 2017. godine bilo je sljedeće:

	Licence i koncesije	Softver i druga nematerijalna imovina	Goodwill	Imovina u pripremi	Ukupno
	Tisuće KM	Tisuće KM	Tisuće KM	Tisuće KM	Tisuće KM
Nabavna vrijednost					
31. prosinca 2016.	345	2.610	487	1	3.443
Povećanja	-	-	-	10	10
Prijenos s imovine u pripremi	-	10	-	(10)	-
Tečajna razlika	-	3	-	(1)	2
Rashodovanje i prodaja	-	(62)	-	-	(62)
31. prosinca 2017.	<u>345</u>	<u>2.561</u>	<u>487</u>	<u>-</u>	<u>3.393</u>
Akumulirana amortizacija					
31. prosinca 2016.	196	2.481	-	-	2.677
Trošak amortizacije za godinu	10	43	-	-	53
Tečajna razlika	-	-	-	-	-
Rashodovanje i prodaja	-	(59)	-	-	(59)
31. prosinca 2017.	<u>206</u>	<u>2.465</u>	<u>-</u>	<u>-</u>	<u>2.671</u>
Neto knjigovodstvena vrijednost					
31. prosinca 2016.	<u>149</u>	<u>129</u>	<u>487</u>	<u>1</u>	<u>766</u>
31. prosinca 2017.	<u>139</u>	<u>96</u>	<u>487</u>	<u>-</u>	<u>722</u>

Bilješke uz financijska izvješća (nastavak)

12 Dugotrajna nematerijalna imovina (nastavak)

Kretanje nematerijalne imovine u Grupi tijekom 2016. godine bilo je sljedeće:

	Licence i koncesije	Softver i druga nematerijalna imovina	Goodwill	Imovina u pripremi	Ukupno
	Tisuće KM	Tisuće KM	Tisuće KM	Tisuće KM	Tisuće KM
Nabavna vrijednost					
31. prosinca 2015.	345	2.585	487	2	3.419
Povećanja	-	-	-	22	22
Prijenos s imovine u pripremi	-	24	-	(24)	-
Tečajna razlika	-	1	-	1	2
Rashodovanje i prodaja	-	-	-	-	-
31. prosinca 2016.	<u>345</u>	<u>2.610</u>	<u>487</u>	<u>1</u>	<u>3.443</u>
Akumulirana amortizacija					
31. prosinca 2015.	186	2.428	-	-	2.614
Trošak amortizacije za godinu	10	51	-	-	61
Tečajna razlika	-	2	-	-	2
Rashodovanje i prodaja	-	-	-	-	-
31. prosinca 2016.	<u>196</u>	<u>2.481</u>	<u>-</u>	<u>-</u>	<u>2.677</u>
Neto knjigovodstvena vrijednost					
31. prosinca 2015.	<u>159</u>	<u>157</u>	<u>487</u>	<u>2</u>	<u>805</u>
31. prosinca 2016.	<u>149</u>	<u>129</u>	<u>487</u>	<u>1</u>	<u>766</u>

Bilješke uz financijska izvješća (nastavak)

12 Dugotrajna nematerijalna imovina (nastavak)

Nematerijalna imovina Grupe uključuje goodwill u TBG BH u iznosu od 487 tisuća KM. Za testiranje umanjenja vrijednosti, ukupna vrijednost goodwill alocirana je u jedinicu koja stvara novac TBG BH d.o.o. Nadoknadivi iznos jedinice TBG BH određen je izračunom vrijednosti u upotrebi korištenjem predviđenih novčanih tijekova iz financijskih planova odobrenih od strane Uprave i Nadzornog odbora koji pokrivaju razdoblje od pet godina. Diskontna stopa nakon poreza primijenjena na predviđene novčane tijekove je 14,25% (2016. godine: 15%), a novčani tijekovi nakon razdoblja od dvije godina ekstrapolirani su korištenjem stope rasta od 2,0% (2016. godine: 2,0%). . Na bazi izvedenih testova vrijednost goodwill-a za 2017. godinu nije umanjena.

Izračun vrijednosti u upotrebi za jedinicu TBG BH najosjetljiviji je na pretpostavke o diskontnoj stopi. Diskontna stopa odražava trenutnu tržišnu procjenu rizika specifičnih za ovu jedinicu, uzimajući u obzir vremensku vrijednost novca i pojedinačni rizik s njom povezane imovine koji nije bio uključen u procjenu novčanih tijekova. Izračun diskontne stope temelji se na specifičnim okolnostima primjenjivim za Grupi i izvodi se iz njenog prosječnog troška kapitala (WACC).

Kretanje nematerijalne imovine u Društvu tijekom 2017. godine bilo je sljedeće:

	Licence i koncesije	Softver i druga nematerijalna imovina	Imovina u pripremi	Ukupno
	Tisuće KM	Tisuće KM	Tisuće KM	Tisuće KM
Nabavna vrijednost				
31. prosinca 2016.	309	2.136	-	2.445
Povećanja	-	-	4	4
Prijenos s imovine u pripremi	-	4	(4)	-
Rashodovanje i prodaja	-	-	-	-
31. prosinca 2017.	<u>309</u>	<u>2.140</u>	<u>-</u>	<u>2.449</u>
Akumulirana amortizacija				
31. prosinca 2016.	165	2.049	-	2.214
Trošak amortizacije za godinu	10	30	-	40
Rashodovanje i prodaja	-	-	-	-
31. prosinca 2017.	<u>175</u>	<u>2.079</u>	<u>-</u>	<u>2.254</u>
Neto knjigovodstvena vrijednost				
31. prosinca 2016.	<u>144</u>	<u>87</u>	<u>-</u>	<u>231</u>
31. prosinca 2017.	<u>134</u>	<u>61</u>	<u>-</u>	<u>195</u>

Bilješke uz financijska izvješća (nastavak)

12 Dugotrajna nematerijalna imovina (nastavak)

Kretanje nematerijalne imovine u Društvu tijekom 2016. godine bilo je sljedeće:

	Licence i koncesije	Softver i druga nematerijalna imovina	Imovina u pripremi	Ukupno
	Tisuće KM	Tisuće KM	Tisuće KM	Tisuće KM
Nabavna vrijednost				
31. prosinca 2015.	309	2.130	-	2.439
Povećanja	-	-	6	6
Prijenos s imovine u pripremi	-	6	(6)	-
Rashodovanje i prodaja	-	-	-	-
31. prosinca 2016.	<u>309</u>	<u>2.136</u>	<u>-</u>	<u>2.445</u>
Akumulirana amortizacija				
31. prosinca 2015.	155	2.012	-	2.167
Trošak amortizacije za godinu	10	37	-	47
Rashodovanje i prodaja	-	-	-	-
31. prosinca 2016.	<u>165</u>	<u>2.049</u>	<u>-</u>	<u>2.214</u>
Neto knjigovodstvena vrijednost				
31. prosinca 2015.	<u>154</u>	<u>118</u>	<u>-</u>	<u>272</u>
31. prosinca 2016.	<u>144</u>	<u>87</u>	<u>-</u>	<u>231</u>

12 Dugotrajna nematerijalna imovina (nastavak)

Softver se uglavnom odnosi na pravo na korištenje SAP softver-a sa neto knjigovodstvenom vrijednošću na dan 31. prosinca 2017. godine od 61 tisuća KM koja se amortizira u razdoblju od 5 godina.

Neto knjigovodstvena vrijednost koncesije na dan 31. prosinca 2017. godine iznosi 134 tisuća KM i odnosi se na jednokratnu koncesionu naknadu plaćenu prije početka eksploatacije.

Koncesija

Prema odluci vlasti Zeničko-dobojskog kantona odobrena je koncesija Tvornici Cementa Kakanj za istraživanje i eksploataciju mineralnih sirovina, potrebnih za proizvodnju klinkera, cementa i drugih građevinskih materijala na teritoriju općine Kakanj. Ugovor o koncesiji je zaključen između Ministarstva industrije, energije i rudarstva Zeničko-dobojskog kantona kao davatelja koncesije i Tvornice Cementa Kakanj kao koncesionara sa Heidelberg Cement AG Germany kao supotpisnikom, dana 12. rujna 2000. godine. Koncesija je dana na razdoblje od 30 godina. Ekskluzivna prava na koncesiju dana su Tvornici Cementa Kakanj ovim ugovorom za istraživanje i eksploataciju sirovinskih minerala na području koncesije na teritoriju općine Kakanj.

Ministarstvo se obvezalo, u slučaju da tijekom razdoblja trajanja ugovora o koncesiji ne budu dostupne potrebne količine i kvaliteta, dati prioritet Tvornici cementa Kakanj za odobrenje novih koncesijskih prava izvan područja koncesije.

Ministarstvo ima obvezu da osigura izdavanje potrebnih dozvola za izgradnju objekata navedenih u projektnoj dokumentaciji. Pravo na korištenje zemljišta i objekata dodijeljeno je Tvornici Cementa Kakanj tijekom razdoblja trajanja koncesije.

Tvornica Cementa Kakanj morala je platiti jednokratnu naknadu za koncesijska prava u iznosu KM 0,50 po metru kvadratnom područja na kojem je eksploatacija dozvoljena, te se obvezala na plaćanje dodatne koncesijske naknade u iznosu of KM 0,80 po toni eksploatirane rudače. Također je obveza Tvornice Cementa Kakanj stvoriti rezervaciju za rekultivaciju u iznosu od KM 0,20 po toni eksploatirane rudače.

Bilješke uz financijska izvješća (nastavak)

13 Ulaganja u ovisna društva

	Zemlja u kojoj je Društvo registrirano	Datum osnivanja	Postotak u temeljnom kapitalu	Društvo 31. prosinca 2017. godine Tisuće KM	Društvo 31. prosinca 2016. godine Tisuće KM
TBG BH d.o.o.	Bosna i Hercegovina Republika	3.7.2001	100%	10.247	10.247
TBG Beton d.o.o.	Hrvatska	4.11.1997	100%	14.201	14.201
				24.448	24.448

14 Ulaganja u zajednički pothvat

Neto knjigovodstvena vrijednost ulaganja u zajednički pothvat uključuje:

	31. prosinca 2017. godine Tisuće KM	31. prosinca 2016. godine Tisuće KM
TBG-Strabag d.o.o.	481	491
	481	491

Grupa (TBG Beton d.o.o.) posjeduje 50% udjel u zajedničkom pothvatu TBG-Strabag d.o.o.sa sjedištem u Republici Hrvatskoj. Osnovna djelatnost tog društva je proizvodnja betona.

Udio Grupe u nerevidiranom poslovnom gubitku društva TBG-Strabag d.o.o. za godinu završenu 31. prosinca 2017. godine je priznat u izvješću o sveobuhvatnoj dobiti u iznosu od 10 tisuća KM (2016. godina: 78 tisuća KM gubitka je priznato na temelju nerevidiranih rezultata).

	31. prosinca 2017. godine Nerevidirano Tisuće KM	31. prosinca 2016. godine Nerevidirano Tisuće KM
<i>Udio u izvješću o financijskom položaju zajednički kontroliranog društva:</i>		
Kratkotrajna imovina	659	388
Dugotrajna imovina	441	455
Kratkoročne obveze	(434)	(182)
Dugoročne obveze	-	-
Neto imovina	667	661

Bilješke uz financijska izvješća (nastavak)

14 Ulaganja u zajednički pothvat (nastavak)

	2017. Nerevidirano	2016. Nerevidirano
<i>Udio u prihodima i dobiti zajednički kontroliranog društva:</i>		
Prihodi	1.876	959
(Gubitak)	<u>(10)</u>	<u>(78)</u>

15 Ostala financijska imovina

	Grupa 2017. godina Tisuće KM	Grupa 2016. godina Tisuće KM	Društvo 2017. godina Tisuće KM	Društvo 2016. godina Tisuće KM
Potraživanja za kredite date zaposlenima	885	968	485	564
Udruga cementara BiH	10	10	10	10
Vrijednosno usklađenje potraživanja za kredite	<u>(126)</u>	<u>(152)</u>	<u>(126)</u>	<u>(152)</u>
	<u>769</u>	<u>826</u>	<u>369</u>	<u>422</u>

U 2008. godini članovima Uprave odobrena su tri kredita u ukupnom iznosu od KM 900 tisuća. U 2011. godini su krediti povećani za KM 300 tisuća. Od 2014. vrši se redoviti otpis kredita po dospeljuću rata. U 2017. su dva kredita u potpunosti otplaćena (dijelom uplatama, dijelom otpisom) dok je trećem rok otplate 2021. godina kada će biti u potpunosti otpisan. U 2014. je članu uprave u ovisnom društvu TBG Beton odobren kredit u iznosu od KM 408 tisuća na rok od 10 godina.

Vrijednosno usklađenje potraživanja za date kredite zaposlenima u iznosu od 126 tisuća KM (31. prosinca 2016.: 152 tisuće KM) odnosi se na razliku između nominalne vrijednosti kredita i njihove sadašnje vrijednosti izračunate primjenom efektivne kamatne stope od 8%.

16 Zalihe

	Grupa 31. prosinca 2017. godina Tisuće KM	Grupa 31. prosinca 2016. godina Tisuće KM	Društvo 31. prosinca 2017. godina Tisuće KM	Društvo 31. prosinca 2016. godina Tisuće KM
Zalihe nedovršene proizvodnje i polugotovih proizvoda	5.577	7.082	5.577	7.082
Sirovine	4.373	3.670	3.519	2.898
Rezervni dijelovi	2.594	2.757	2.273	2.390
Gotovi proizvodi	322	414	322	414
Roba	177	213	175	208
Predujmovi za zalihe	<u>17</u>	<u>7</u>	<u>17</u>	<u>6</u>
	<u>13.060</u>	<u>14.143</u>	<u>11.883</u>	<u>12.998</u>

Bilješke uz financijska izvješća (nastavak)

17 Potraživanja od kupaca

	Grupa 31. prosinca 2017. godina Tisuće KM	Grupa 31. prosinca 2016. godina Tisuće KM	Društvo 31. prosinca 2017. godina Tisuće KM	Društvo 31. prosinca 2016. godina Tisuće KM
Potraživanja od kupaca	15.728	14.246	4.663	3.333
Vrijednosno usklađivanje potraživanja	(3.974)	(4.463)	(1.023)	(778)
Potraživanja od povezanih društava (bilješka 25)	305	-	1.910	4.021
	12.059	9.783	5.550	6.576

Ispravak vrijednosti sumnjivih i spornih potraživanja

	Grupa 31. prosinca 2017. godina Tisuće KM	Grupa 31. prosinca 2016. godina Tisuće KM	Društvo 31. prosinca 2017. godina Tisuće KM	Društvo 31. prosinca 2016. godina Tisuće KM
Početno stanje	4.463	4.340	778	424
Povećanje	507	922	372	621
Naplaćena prethodno otpisana potraživanja	(381)	(261)	-	(36)
Ukidanje rezervacija	(615)	(538)	(127)	(231)
Završno stanje	3.974	4.463	1.023	778

Starosna struktura potraživanja

	Grupa 31. prosinca 2017. godina Tisuće KM	Grupa 31. prosinca 2016. godina Tisuće KM	Društvo 31. prosinca 2017. godina Tisuće KM	Društvo 31. prosinca 2016. godina Tisuće KM
Nedospjela potraživanja	4.943	3.708	3.352	3.032
Dospjela ispravljena potraživanja	3.974	4.463	1.023	778
Dospjela neispravljena	7.116	6.075	2.198	3.544
<i>Dospjelo od 1 do 30 dana</i>	<i>2.664</i>	<i>1.978</i>	<i>1.184</i>	<i>1.246</i>
<i>Dospjelo od 31 do 90 dana</i>	<i>3.030</i>	<i>2.690</i>	<i>619</i>	<i>1.749</i>
<i>Dospjelo od 91 do 180 dana</i>	<i>839</i>	<i>943</i>	<i>317</i>	<i>288</i>
<i>Dospjelo više od 180 dana</i>	<i>583</i>	<i>464</i>	<i>78</i>	<i>261</i>
Ispravak vrijednosti potraživanja	(3.974)	(4.463)	(1.023)	(778)
	12.059	9.783	5.550	6.576

Potraživanja od kupaca u Društvu ne nose kamate, a rokovi dospijeca kreću se od 30 do 60 dana. Dodatno su ta potraživanja od kupaca Društva uglavnom osigurana bankovnim garancijama. Kod ostalih društva u Grupi potraživanja od kupaca nose kamate i samo su dijelom osigurana garancijama, a većim se dijelom osiguravaju mjenicama.

Bilješke uz financijska izvješća (nastavak)

18 Kratkotrajna financijska imovina

Kratkotrajna financijska imovina u iznosu od 80 tisuća maraka (31. prosinca 2016. godine 128 tisuća maraka) odnosi se na kratkoročni dio dugoročnih kredita odobrenih članovima Uprave (bilješka 15).

19 Novac i novčani ekvivalenti

	Grupa	Grupa	Društvo	Društvo
	31. prosinca	31. prosinca	31. prosinca	31. prosinca
	2017. godina	2016. godina	2017. godina	2016. godina
	Tisuće KM	Tisuće KM	Tisuće KM	Tisuće KM
Kratkoročni depoziti	30.969	24.783	29.199	24.181
Žiro račun	9.129	9.890	4.023	3.601
Devizni račun	4.706	5.100	4.114	3.929
Novac u blagajni	1	1	-	-
	44.805	39.774	37.336	31.711

Kamatna stopa na depozite po viđenju je 0,3%.

Tijekom 2016. godine Grupa je imala dva oročena depozita kod Raiffeisen bank BiH d.d. Sarajevo:

- Flexi Plus depozit u vlasništvu Društva potpisan na rok od 60 mjeseci i kamatnu stopu od 1,9% godišnje. U periodu važenja ugovora Društvo raspolaže sredstvima u potpunosti do iznosa od 100 tisuća KM koje je obavezno držati na računu u periodu trajanja ugovora.
- Flexi Plus depozit u vlasništvu ovisnog društva TBG BH d.o.o. potpisan na rok od 60 mjeseci s godišnjom kamatnom stopom od 1,9%. Tijekom razdoblja ugovora ovisno društvo raspolaže sredstvima u potpunosti do iznosa od 10 tisuća KM koji je obavezno držati na računu u razdoblju važenja ugovora.

Bilješke uz financijska izvješća (nastavak)

20 Kapital i rezerve

Temeljni kapital

Temeljni kapital Društva čini 9.476.540 redovnih dionica nominalne vrijednosti KM 10 tisuća po dionici. Struktura dioničara Društva na dan 31. prosinca 2017. godine je sljedeća:

	Broj dionica	KM 000	%
Ceeminvestment	8.839.236	88.392	93,27
PIF PROF PLUS d.d. Sarajevo BIH	297.761	2.978	3,14
Ostali dioničari	339.543	3.395	3,59
	9.476.540	94.765	100

Zakonske rezerve

Zakonske rezerve predstavljaju rezerve propisane Zakonom o trgovačkim društvima u koje se treba alocirati 10% neto dobiti tekuće poslovne godine, sve dok te rezerve ne dosegnu visinu od 25 % temeljnog kapitala. Zakonske rezerve koje ne prelaze navedeni iznos mogu se koristiti samo za pokrivanje gubitaka iz tekuće ili prethodnih godina. Ako zakonske rezerve društva iznose više od 25 % temeljnog kapitala, tada se mogu koristiti i za povećanje temeljnog kapitala Grupe.

Zadržana dobit

Zadržana dobit u bilanci Društva u ukupnom iznosu 10.257 tisuća konvertibilnih maraka nije raspoloživa za upotrebu dioničarima, a odnosi se na dobit reinvestiranu tijekom 2008. godine koja se odnosi na poreznu olakšicu za 2007. godinu .

21 Dugoročna rezerviranja

	Grupa	Grupa	Društvo	Društvo
	31. prosinca	31. prosinca	31. prosinca	31. prosinca
	2017. godina	2016. godina	2017. godina	2016. godina
	Tisuće KM	Tisuće KM	Tisuće KM	Tisuće KM
Rezerviranja za re-kultivaciju	1.224	1.203	1.224	1.203
Ispravka vrijednosti rezerviranja za re-kultivaciju	(183)	(248)	(183)	(248)
Neto vrijednost rezerviranja za re-kultivaciju	1.041	955	1.041	955
Rezerviranja za otpremnine	360	327	360	327
Rezerviranja za plaćanja temeljena na dionicama	131	271	131	271
Rezerviranja za sudske sporove	72	128	44	100
	1.604	1.681	1.576	1.653

Bilješke uz financijska izvješća (nastavak)

21 Dugoročna rezerviranja (nastavak)

Povećanje rezervacija za rekultivaciju se temelji na ugovoru o koncesiji sa Ministarstvom za industriju, energetiku i rudarstvo Zeničko-dobojskog kantona i Tvornice cement Kakanj. Izračunate su na temelju mjesečnih količina izvađenog vapnenca pomnoženih sa KM 0,2 po toni (bilješka 12).

U 2017. Godini izvršeno je diskontiranje rezerviranja za re-kultivaciju diskontnim faktorom 4,60% čime je neto vrijednost rezerviranja smanjena na 183 tisuće KM (u 2016. 248 tisuća KM).

Kretanja dugoročnih rezerviranja tijekom 2017. godine Grupa:

	Re-kultivacija	Otpremine	Sudski sporovi	Plaćanja temeljena na dionicama
	Tisuće KM	Tisuće KM	Tisuće KM	Tisuće KM
Početno stanje	955	327	128	271
Smanjenje rezervacija	(73)	(18)	(56)	(287)
Ispravka vrijednosti	65	-	-	-
Povećanje rezervacija	94	51	-	147
Završno stanje	1.041	380	72	131

Kretanja dugoročnih rezerviranja tijekom 2017. godine Društvo:

	Re-kultivacija	Otpremine	Sudski sporovi	Plaćanja temeljena na dionicama
	Tisuće KM	Tisuće KM	Tisuće KM	Tisuće KM
Početno stanje	955	327	100	271
Smanjenje rezervacija	(73)	(18)	(56)	(287)
Ispravka vrijednosti	65	-	-	-
Povećanje rezervacija	94	51	-	147
Završno stanje	1.041	360	44	131

22 Obveze prema dobavljačima

	Grupa	Grupa	Društvo	Društvo
	31. prosinca	31. prosinca	31. prosinca	31. prosinca
	2017. godina	2016. godina	2017. godina	2016. godina
	Tisuće KM	Tisuće KM	Tisuće KM	Tisuće KM
Obveze prema dobavljačima u zemlji	8.870	9.175	5.735	5.790
Obveze prema povezanim društvima (bilješka 25)	2.626	890	2.074	871
Obveze prema dobavljačima u inozemstvu	1.886	694	1.863	379
	13.382	10.759	9.672	7.040

23 Ostale obveze

	Grupa 31. prosinca 2017. godine Tisuće KM	Grupa 31. prosinca 2016. godine Tisuće KM	Društvo 31. prosinca 2017. godine Tisuće KM	Društvo 31. prosinca 2016. godine Tisuće KM
Obveze za bonus	1.112	1.088	840	847
Obveze za plaće	556	541	427	408
Obveze za dividendu	300	378	300	378
Obaveze za poreze i doprinose na plaću	371	353	286	267
Obaveze za porez na dobit	212	184	-	-
Obveze za primljene predujmove	147	163	98	124
Obveze za ostale poreze i doprinose	55	90	11	11
Ostale kratkoročne obveze	40	40	32	34
	2.793	2.837	1.994	2.069

Obveze prema zaposlenicima

Svi zaposlenici su uključeni u državni mirovinski fond. Uplate u državni mirovinski fond su definirane zakonom. Rezervacije su ustanovljene za obveze prema zaposlenima vezano uz umirovljenje (prema duljini radnog staža). Rezervacije za umirovljenje ovise o zadovoljenju uvjeta za umirovljenje važećih u Društvu. Visina naknade utvrđuje se na temelju odgovarajućih mjesečnih plaća zaposlenih.

Troškovi plaća Društva u 2017. godini uključivali su trošak bruto plaća, bruto naknada plaća i bruto naknade ostalih oporezivih primanja u iznosu od KM 7.955 tisuća (KM 7.664 tisuće KM u 2016. godini), doprinose na plaću u iznosu od KM 774 tisuća (KM 726 tisuća u 2016. godini), te neoporeziva primanja u iznosu od KM 1.183 tisuća KM (topli obrok KM 356 tisuća, KM prijevoz 76 tisuća, regres KM 88 tisuća, nagrade KM 50 tisuća, povećanje rezervacija za otpremnine 52 tisuća KM, te ostale pomoći i naknade radnicima KM 317 tisuća).

Troškovi plaća grupe u 2017. godini su iznosili 12.594 tisuća KM (u 2016. godini 12.556 tisuća KM).

24 Operativni najam

Najmodavac	Objekt najma	Istek najma	Plaćanja u 2017. godini Tisuće KM	Plaćanja unutar jedne godine Tisuće KM	Plaćanja nakon godinu dana do pet godina Tisuće KM
Termoelektrana Kakanj	Depo za trosku	Prosinac 2019	142	248	-
Konica Minolta d.o.o.	Oprema	Rujan 2020	19	19	38
Piro promet d.o.o.	Objekti	Studeni 2018	24	33	-

Bilješke uz financijska izvješća (nastavak)

25 Povezana društva

Povezana društva su društva koja spadaju u HeidelbergCement AG Grupu. Transakcije s povezanim društvima odnose se na kupovinu roba i usluga i kredite dane članovima Uprave.

Potraživanja od povezanih društava

	Grupa 31. prosinca 2017. godine	Grupa 31. prosinca 2016. godine	Društvo 31. prosinca 2017. godine	Društvo 31. prosinca 2016. godine
	Tisuće KM	Tisuće KM	Tisuće KM	Tisuće KM
Dunav Drava cement d.o.o. Zagreb	-	-	333	2.881
TBG BH d.o.o.	-	-	1.575	1.140
TBG Beton d.o.o. Zagreb	-	-	2	-
	<u>-</u>	<u>-</u>	<u>1.910</u>	<u>4.021</u>

Obveze prema povezanim društvima

	Grupa 31. prosinca 2017. godine	Grupa 31. prosinca 2016. godine	Društvo 31. prosinca 2017. godine	Društvo 31. prosinca 2016. godine
	Tisuće KM	Tisuće KM	Tisuće KM	Tisuće KM
Heidelberger Zement AG	286	206	286	187
Heidelberg Cement Technology Center	223	38	223	38
Heidelbergcement Trading Malta limited	1.562	646	1.562	646
TBG BH d.o.o. Kakanj	-	-	2	-
Duna-Drava Cement Kft Vac	553	-	-	-
	<u>2.624</u>	<u>890</u>	<u>2.073</u>	<u>871</u>

Prihodi od povezanih društava

	Grupa 2017. godina	Grupa 2016. godina	Društvo 2017. godina	Društvo 2016. godina
	Tisuće KM	Tisuće KM	Tisuće KM	Tisuće KM
Dunav Drava cement d.o.o. Zagreb	-	-	10.170	9.051
TBG BH d.o.o.	-	-	5.922	6.011
TBG Beton d.o.o. Zagreb	-	-	2	69
	<u>-</u>	<u>-</u>	<u>16.094</u>	<u>15.131</u>

Rashodi od povezanih društava

	Grupa 2017. godina	Grupa 2016. godina	Društvo 2017. godina	Društvo 2016. godina
	Tisuće KM	Tisuće KM	Tisuće KM	Tisuće KM
Heidelberg Cement AG	648	473	532	393
Heidelberg Cement Technology Center	460	293	460	293
HC Trading INC	7.914	4.046	7.914	4.046
Duna-Drava Cement Kft Vac	6.858	5.546	-	-
TBG BH d.o.o. Kakanj	-	-	85	28
Dunav Drava cement d.o.o. Zagreb	-	-	12	-
Italcementi S.p.A.	48	-	-	-
Heidelberg Cement Shared Services	-	6	-	6
	<u>15.928</u>	<u>10.364</u>	<u>9.003</u>	<u>4.766</u>

25 Povezana društva (nastavak)

Naknade ključnim osobama u Upravi

U 2017. godini ukupni trošak bruto plata ključnim osobama u Upravi Društva iznosile su 973 tisuća KM (u 2016. godini 949 tisuća KM).

26 Financijski instrumenti i upravljanje financijskim rizikom

Procjena fer vrijednosti

Glavni financijski instrumenti Društva koji se ne vode po fer vrijednosti su potraživanja od kupaca, ostala kratkotrajna imovina, obveze prema dobavljačima i ostale obveze, primljeni depoziti. Knjigovodstvena vrijednost novčanih ekvivalenata i ostale kratkotrajne imovine približna je njihovoj fer vrijednosti s obzirom na kratkoročno dospijeće ovih financijskih instrumenata. Slično, povijesni trošak knjigovodstvenog iznosa potraživanja, obveza prema dobavljačima i primljenih depozita koji su podložni normalnim uvjetima poslovanja približna su njihovim fer vrijednostima.

Upravljanje financijskim rizikom

Društvo ne koristi derivatne financijske instrumente za upravljanje financijskim i operativnim rizikom. Glavne politike izloženosti riziku i politike upravljanja rizikom sažete su kako slijedi:

Kreditni rizik

Kreditni rizik je rizik da jedna strana koja sudjeluje u financijskom instrumentu neće ispuniti svoje obveze i time uzrokovati gubitak drugoj strani. Grupa je izložena kreditnom riziku iz svojih poslovnih aktivnosti (primarno riziku nenaplativosti potraživanja) i iz financijskih aktivnosti, uključujući depozite u bankama i financijskim institucijama. Kreditni rizik vezan za potraživanja od kupaca se nadzire na razini pojedinog društva u okviru grupe i u skladu s politikom, procedurama i kontrolama definiranim na razini grupe. Otvorena potraživanja od kupaca se redovito nadziru a sve isporuke najvećim kupcima su osigurane bankovnim garancijama ili drugim instrumentima osiguranja. Grupa nema značajnu koncentraciju kreditnog rizika niti prema jednoj stranci ili grupi stranaka sa sličnim karakteristikama. Grupa procjenjuje da je koncentracija kreditnog rizika za potraživanja od kupaca niska.

Kreditni rizik koji proizlazi iz salda s bankama i drugim financijskim institucijama (uglavnom vezan za novac, ekvivalente novca i dane kredite) nadzire i vodi financijski odjel Grupe u skladu s politikama grupe. Višak sredstava se ulaže samo kod provjerenih stranaka. Izloženost Grupe kreditnom riziku proizlazi iz nemogućnosti druge strane da podmiri svoje obveze, pri čemu je maksimalna izloženost jednaka knjigovodstvenoj vrijednosti te imovine.

26 Financijski instrumenti i upravljanje financijskim rizikom (nastavak)

Upravljanje financijskim rizikom (nastavak)

Rizik kamatnih stopa

Kamatni rizik je rizik da će se vrijednost financijskog instrumenta promijeniti uslijed promjene tržišnih kamatnih stopa u odnosu na kamatnu stopu koja je primjenjiva na taj financijski instrument. Rizik kamatnih stopa kod tijeka novca je rizik da će troškovi kamata na financijske instrumente biti promjenjivi tijekom razdoblja.

Društvo nema kredite koji nose kamate koje bi mogle društvo izložiti riziku kamatnih stopa.

Rizik likvidnosti

Rizik likvidnosti koji se smatra rizikom financiranja je rizik da će se Društvo susresti s poteškoćama u prikupljanju sredstava za podmirivanje obveza povezanih s financijskim instrumentima. Politika Grupe je održati dovoljno novca i novčanih ekvivalenata ili imati na raspolaganju financijska sredstva putem odgovarajućeg iznosa kreditnih linija za ispunjenje njegovih obveza u doglednoj budućnosti. Višak novca ulaže se uglavnom u kratkoročne depozite.

Tablice ispod prikazuju strukturu dospijuća obveza prema dobavljačima i ostalih obveza za Grupu i za Društvo.

Grupa:

Obveze prema dobavljačima i ostale obveze Svi iznosi u tisućama KM	Dospijeće za					Ukupno
	0-30 dana	31-60 dana	61-90 dana	91-120 dana	>120 dana	
Godina završena 31. prosinca 2017.	9.895	5.024	376	-	880	16.175
Godina završena 31. prosinca 2016.	10.217	2.766	525	88	-	13.596

Društvo:

Obveze prema dobavljačima i ostale obveze Svi iznosi u tisućama KM	Dospijeće za					Ukupno
	0-30 dana	31-60 dana	61-90 dana	91-120 dana	>120 dana	
Godina završena 31. prosinca 2017.	8.718	2.700	248	-	-	11.666
Godina završena 31. prosinca 2016.	7.527	1.301	281	-	-	9.109

Rizik promijene deviznih tečajeva

Rizik promjene deviznih tečajeva je rizik da će se vrijednost financijskih instrumenata mijenjati uslijed promjene tečajeva. Društvo prihode ostvaruje na domaćem i stranom tržištu ali neke nabave osnovnih sredstava su denominirane u EUR. S obzirom da je tečaj konvertibilne marke (KM) prema EUR fiksna, rizik nije značajan.

26 Financijski instrumenti i upravljanje financijskim rizikom (nastavak)

Upravljanje financijskim rizikom (nastavak)

Upravljanje kapitalom

Kapital uključuje temeljni kapital i rezerve. Primarni cilj Grupnog upravljanja kapitalom je osigurati održavanje povoljnih kapitalnih pokazatelja kako bi bili potpora poslovanju i maksimizirali vrijednost imatelja udjela.

Grupa upravlja kapitalnom strukturom i prilagođava ju promjenama ekonomske situacije. Kako bi održala ili prilagodila strukturu kapitala, Grupa može koristiti isplate dividende dioničarima, povrat kapitala ili izdavanje novih dionica.

Tijekom godina koje završavaju 31. prosinca 2017., odnosno 31. prosinca 2016. nije bilo promjena u ciljevima, politikama ili procesima.

27 Događaji nakon izvještajnog datuma

Nisu nastali nikakvi poslovni događaji ili transakcije zaključno s 31. prosincem 2017. godine koji bi imali značajan utjecaj na financijska izvješća na dan ili za razdoblje tada završeno ili da su od takvog značaja za poslovanje Društva i Grupe da bi zahtijevala objavu u bilješkama uz pojedinačna i konsolidirana financijska izvješća